

Հավելված
Հաստատվել է ՀՀ ՎՊԴ Խորհրդի
2014թ. մարտի 24-ի թիվ 9/4 որոշմամբ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱՀԱՄԱԿՉ ՊԱԼԱՏ

ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարության, ինչպես նաև՝ ՀՀ գյուղատնտեսության
նախարարության «Սննդամթերքի անվտանգության պետական ծառայության
աշխատակազմ» պետական կառավարչական հիմնարկի նկատմամբ իրականացված
վերահսկողության արդյունքների վերաբերյալ

ԸՆԹԱՑԻԿ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

Վերահսկողության հիմքը՝ ՀՀ վերահսկիչ պալատի խորհրդի 2013թ. հունվարի 10-ի թիվ
2/8 որոշումը:

Վերահսկողության նպատակը՝ 1. «Բույսերի պաշտպանության միջոցառումներ»,
«Գյուղատնտեսական կենդանիների պատվաստում», «Գյուղատնտեսական
խորհրդատվական ծառայություններ», «Գյուղատնտեսական հողօգտագործողներին
պետական աջակցություն», «Անտառապահպանական ծառայություններ», «Տոհմային
երինջների ձեռքբերում» ծրագրերի, ինչպես նաև՝ պետական բյուջեի միջոցներով
իրականացվող գնումների օրինականության և գործող համակարգի
արդյունավետության ուսումնասիրությունը, 2. ՀՀ գյուղատնտեսության
նախարարության «Սննդամթերքի անվտանգության պետական ծառայության
աշխատակազմ» պետական կառավարչական հիմնարկին իրավական ակտերով
վերապահված իրավասությունների և նախատեսված պարտականությունների
կատարման, ինչպես նաև՝ խնդիրների և գործառնությունների իրականացման
արդյունավետության ուսումնասիրությունը:

Վերահսկողության օբյեկտները՝ ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարություն, ՀՀ
գյուղատնտեսության նախարարության «Սննդամթերքի անվտանգության պետական
ծառայության աշխատակազմ» պետական կառավարչական հիմնարկ:

Վերահսկողության կատարման ժամկետը՝ 11.01.2013-31.12.2013թթ.:

Վերահսկողությամբ ընդգրկված ժամանակահատվածը՝ 01.01.2011-31.12.2013թթ.:

Վերահսկողության ծավալը՝ Վերահսկողությամբ ընդգրկվել են հետևյալ ծրագրերը՝

- «Բույսերի պաշտպանության միջոցառումներ»,
- «Գյուղատնտեսական կենդանիների պատվաստում»,
- «Գյուղական խորհրդատվական ծառայություններ»,

- «Գյուղատնտեսական հողօգտագործողներին պետական աջակցություն»,
- «Անտառապահպանական ծառայություններ»,
- «Տոհմային երինջների ձեռքբերում»,
- ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարության «Սննդամթերքի անվտանգության պետական ծառայության աշխատակազմ» պետական կառավարչական հիմնարկին իրավական ակտերով վերապահված իրավասությունները և նախատեսված պարտականությունները, ինչպես նաև՝ խնդիրների և գործառույթների իրականացումը:

Վերահսկողության մեթոդաբանությունը՝

Վերահսկողության իրականացման ընթացքում կիրառվել է դիտարկման, ստուգման և վերլուծության ձևը: Դիտարկման փուլում իրականացվել է ստացված տեղեկատվության ուսումնասիրություն, տարբեր տվյալների (քանակական և որակական) համադրման/համեմատման մեթոդներ: Հանդիպակաց ստուգումներ են կատարվել «Ամասիա» և «Ագրո Էյր Սերվիս» ՍՊԸ-ներում:

Վերլուծության փուլում ամփոփվել և վերլուծվել են ստուգման և հանդիպակաց ստուգումների արդյունքում արձանագրված փաստերը:

Վերահսկողության արդյունքները՝

I. «Բույսերի պաշտպանության միջոցառումներ»

2013թ. ՀՀ պետական բյուջեով ծրագրի համար նախատեսված գումարը կազմում է 150,000.0 հազ. դրամ, փաստացի վճարումը՝ 96,963.65 հազ. դրամ:

ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարությունը Հանրապետության անտառային վնասատուների և հիվանդությունների դեմ ավիացիոն քիմիական պայքարի իրականացման նպատակով, 2013թ.-ի մրցույթին¹ հրավեր ուղարկվել է 21 կազմակերպությունների (8-ը հանդիսանում են ֆիզիկական անձինք): Տեխնիկական բնութագրի համաձայն, նշված աշխատանքներն իրականացնելու համար ***անհրաժեշտ է առնվազն մեկ ինքնաթիռի, դելտապլանի, ուղղաթիռի (կամ համարժեք) առկայություն:*** Տվյալ 21 կազմակերպություններից ***ոչ մեկը չունի ինքնաթիռի, դելտապլանի, ուղղաթիռի (կամ համարժեքի) շահագործման իրավունք:***

Մրցույթին մասնակցել է միայն «Ագրո Էյր Սերվիս» ՍՊԸ-ն, որը շահել է նաև նախորդ տարվա նույն աշխատանքների պայմանագիրը:

¹ Երջանակային համաձայնագրի ընթացակարգի համաձայն

2012թ.-ի համար «Ագրո Էյր Սերվիս» ՍՊԸ-ի հետ պայմանագիրը կնքվել է 13.06.2012թ.-ին՝ 62,100.0 հազ. դրամ արժեքով (9000հա, 1 հա-ի արժեքը՝ 6900 դրամ): Քանի որ նշված աշխատանքներն իրականացնելու համար անհրաժեշտ է առնվազն մեկ ինքնաթիռի, դելտապլանի, ուղղաթիռի (կամ համարժեքի) առկայություն, «Ագրո Էյր Սերվիս» ՍՊԸ-ն նույն օրը պայմանագիր է կնքել «Արմ Աէրո» ՓԲԸ²-ի հետ՝ ընդհանուր 43,200.0 հազ. դրամ արժեքով (1հա-ի արժեքը՝ 4800 դրամ): ***Նշված երկու պայմանագրերի արժեքների միջև տարբերությունը կազմում է 18,900.0 հազ. դրամ:***

2013թ.-ի համար պայմանագիրը «Ագրո Էյր Սերվիս» ՍՊԸ-ի հետ կնքվել է 70,073.0 հազ. դրամ արժեքով (1հա-ի արժեքը՝ 7900 դրամ): «Ագրո Էյր Սերվիս» ՍՊԸ-ն նշված աշխատանքները կատարելու համար նույն օրը կնքել է պայմանագիր նույն «Արմ Աէրո» ՓԲԸ-ի հետ՝ ընդհանուր 43,463.0 հազ. դրամ արժեքով (1հա-ի արժեքը՝ 4900 դրամ): ***Նշված երկու պայմանագրերի արժեքների միջև տարբերությունը կազմում է 26,610.0 հազ. դրամ:***

2012թ. և 2013թ.-ին «Ագրո Էյր Սերվիս» ՍՊԸ-ի կողմից կնքված երկու պայմանագրերի (ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարության հետ և «Արմ Աէրո» ՓԲԸ-ի հետ) ***արժեքների ընդհանուր տարբերությունը կազմում է 45,510.0 հազ. դրամ: Այսինքն՝ ոչ միջնորդավորված, փաստացի ծառայություններ մատուցող կազմակերպության հետ պայմանագիր կնքելու դեպքում կտնտեսվեր 45,510.0 հազ. դրամ:***

«Ագրո Էյր Սերվիս» ՍՊԸ-ում իրականացված հանդիպակաց ստուգմամբ պարզվեց, որ՝

- «Ագրո Էյր Սերվիս» ՍՊԸ-ի 2012թ.-ի հասույթի 100%-ը և 2013թ.-ի հասույթի³ 94.65%-ը կազմում են ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարության հետ կնքված պայմանագրերը:
- 2012թ.-ի արդյունքներով «Ագրո Էյր Սերվիս» ՍՊԸ-ի ծախսերը ամբողջ տարվա հաշվարկով կազմել են 44,800.0 հազ. դրամ, ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարությանը ծառայություններ մատուցվել են միայն հունիս ամսվա ընթացքում (ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարության հետ կնքված պայմանագրի արժեքը կազմել է 62,100.0 հազ. դրամ), ընկերության շահույթը, ըստ 2012թ.-ի շահութահարկի հաշվարկի, կազմել է 16,293.0 դրամ:

² ՀՀ պաշտպանության նախարարության համակարգում գործող ընկերություն: «Ագրո Էյր Սերվիս» ՍՊԸ-ի և «Արմ Աէրո» ՓԲԸ-ի միջև առկա համատեղ գործունեության մասին պայմանագրով «Ագրո Էյր Սերվիս» ՍՊԸ-ն պետք է կատարեր նյութերի և լուծույթներ պատրաստումը, և լիցքավորումը, դեղանյութերի տեղափոխումը, սպասարկման աշխատանքները, իսկ «Արմ Աէրո» ՓԲԸ-ն՝ ապահովի սրսկիչով համալրված ուղղաթիռը, կազմակերպի և անցկացնի ավիաթռիչքները, անհրաժեշտ անձնակազմի ապահովում և այլն:

³ 2013թ.-ին, մինչև ստուգման ավարտը, պայմանագիր է կնքել նաև ՀՀ բնապահպանության նախարարության հետ՝ 3750.0 հազ. դրամ գումարով:

- 2013թ.-ի արդյունքներով «Ագրո Էյր Սերվիս» ՍՊԸ-ի ծախսերը կազմել են 49,286.0 հազ. դրամ (որից՝ 2,041.5 հազ. դրամը «Արմ Աէրո» ՓԲԸ-ին է վճարել ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարության հետ կնքված պայմանագրի շրջանակներից դուրս), ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարության հետ կնքված պայմանագրի արժեքը կազմել է 70,073.0 հազ. դրամ, տարբերությունը կազմում է 20,787.0 հազ. դրամ:
- «Ագրո Էյր Սերվիս» ՍՊԸ-ի տնօրենը հանդիսանում է ՀՀ պաշտպանության նախարարության աշխատակից: «Ագրո Էյր Սերվիս» ՍՊԸ-ի աշխատակիցներն ընդունվել են աշխատանքի միայն ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարությանը ծառայությունների մատուցման ժամանակահատվածի համար, և նրանց մի մասը հանդիսանում են «Արմ Աէրո» ՓԲԸ-ի աշխատակիցներ:

II. «Գյուղատնտեսական կենդանիների պատվաստում»

2013թ. ՀՀ պետական բյուջեով այս ծրագրի նախատեսված գումարը կազմում է 1,109,897.8 հազ. դրամ, փաստացի վճարումը՝ 1,074,487.2 հազ. դրամ

1. 2013թ.-ին կենդանիների պատվաստումների համար որոշ ախտորոշիչ նյութերի և պատվաստանյութերի ձեռքբերման համար նախարարությունը դիմել է 11 կազմակերպությունների: Գ-մային առաջարկներ են ներկայացրել են «Ագրոհոլդինգ Արմենիա» ՍՊԸ-ն՝ 520,191.5 հազ. դրամ, և «Ամասիա» ՍՊԸ-ն՝ 501,184.9 հազ. դրամ գնառաջարկով: Մրցույթի արդյունքում հաղթող է ճանաչվել «Ամասիա» ՍՊԸ-ն: Երկրորդ տեղ զբաղեցրած «Ագրոհոլդինգ Արմենիա» ՍՊԸ-ն հանդիսանում է 2012թ.-ի որոշ պատվաստանյութերի մատակարարողը: Պայմանագիրը կնքվել է «Ամասիա» ՍՊԸ-ի հետ (501,181.0 հազ. դրամ):

• «Ամասիա» ՍՊԸ-ի կողմից 06.03.2013թ.-ին մատակարարված 1025000 դոզա պատվաստանյութի օգտագործման *մնացորդային ժամկետը եղել է 6 ամիս՝* պայմանագրի «Տեխնիկական բնութագրով» սահմանված *9 ամսից ոչ պակաս լինելու փոխարեն:* Արդյունքում՝ պատվաստանյութերը վերադարձվել են «Ամասիա» ՍՊԸ-ին՝ մինչև 2013թ. մարտի 31-ը քանակը համալրելու և «Տեխնիկական բնութագրի» պահանջին համապատասխանեցնելու համար: Նշված խմբաքանակը մատակարարվել է 17.04.2013թ.-ին, որի համար *հաշվարկվել է տույժ 169.8 հազ. դրամի չափով՝ մատակարարումը վերջնաժամկետից 17 օր ուշացնելու համար:* Բացի այդ, պայմանագրի 7.3 կետի համաձայն, «Տեխնիկական բնութագրին» չհամապատասխանող ապրանք մատակարարելու յուրաքանչյուր դեպքում *զանձվում է տուգանք՝ պայմանագրի ընդհանուր գնի 0.5%-ի չափով՝ 2,505.9 հազ. դրամ գումարով, որը ենթակա է զանձման:*

• «Ամասիա» ՍՊԸ-ում կատարված հանդիպակաց ստուգման արդյունքում պարզվել է, որ նշված գործարքի շրջանակներում ընկերությունը 27.12.2012թ.-ին պայմանագիր է կնքել ՓԳՄՍ «Ставропольская биофабрика»-ի հետ, և 12.02.2013թ.-ին՝ ՓԳԲՄ «Федеральный центр охраны здоровья животных»-ի հետ: Նշված ընկերություններից պատվաստանյութերի ձեռքբերման գները և քանակները արտացոլված են ստորև՝

Աղյուսակ 1
հազ. դրամ

Պատվաստանյութի անվանումը	Չեռքբեր- ման միավորի գինը ⁴	Քանակը (դոզա)	Ընդհանուր արժեքը	Հաշվ- ապրանքա- գրերի ամսաթիվը
Կենդանիների դաբաղ հիվանդության նկատմամբ բազմարժեք՝ դաբաղի /Իրան- 2005, Օ/Պան Ասիա-2, Ասիա-1/ Վրաստան 2001 վիրուսներից պատրաստված պատվաստանյութ	171.54	1000032	171,545.5	14.02.2013
	173.8	1163968	202,297.6	11.06.2013
Խոզերի դասական ժանտախտի դեմ պատվաստանյութ	13.22	562000	7,429,7	25.02.2013
Կենդանիների հակասիբիրախտային 55 շտամի կենդանի, թուլացած պատվաստանյութ	9.22	1570000	14,475.4	25.02.2013
Խոշոր եղջերավոր կենդանիների և գոմեշների պաստերելյոզի նկատմամբ պրեցիպիտացված, ֆորմալինային պատվաստանյութ	27.02	342000,0	9,240,8	25.02.2013
Խոշոր եղջերավոր կենդանիների և ոչխարների խչխչան պալարի նկատմամբ հիդրօքսիդալումինային, ֆորմալինային պատվաստանյութ	12.45	1168000	14,541,6	25.02.2013
Կենդանիների լեպտոսպիրոզ հիվանդության նկատմամբ ֆորմալինային պատվաստանյութ	113.3	62000	7,022,1	25.02.2013
Ընդամենը			426,552.7	

Ընդհանուր առմամբ, պատվաստանյութերի ձեռքբերման ծախսերը և ԱԱՀ-ի արժեքը կազմել են 510,083.5 հազ. դրամ (համապատասխանաբար՝ 426,552.7 հազ. դրամ և 83,530.8 հազ. դրամ):

ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարության և «Ամասիա» ՍՊԸ-ի հետ կնքված պայմանագրի արժեքի 85.47%-ը (428,366.4 հազ. դրամ) կազմում է դաբաղի

⁴ Հիմք է ընդունվել հաշիվ-ապրանքագրի ամսաթվի փոխարժեքը:

պատվաստանյութի արժեքը (1 դոզայի արժեքը՝ 198 դրամ, ներառյալ՝ ԱԱՀ⁵): Պայմանագրի փոփոխությունից հետո պետք է մատակարարվեր 2,163,446 դոզա: Նշված պատվաստանյութը ձեռք է բերվել արտադրող ՓԲԿՍ «Федеральный центр охраны здоровья животных» կազմակերպությունից՝ 1 դոզան 0.4219 ԱՄՆ դոլար արժեքով, առանց փոխադրման և առանց ԱԱՀ (միջինը՝ 172.8 դրամ): Սինչդեռ «Ամասիա» ՍՊԸ-ն պատվաստանյութը ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարությանը մատակարարել է 165 դրամով՝ առանց ԱԱՀ: ***Արդյունքում՝ «Ամասիա» ՍՊԸ-ն, ըստ կազմված փաստաթղթերի, 1 դոզայի մատով կրել է 7.8 դրամի վնաս, կամ միայն դաքաղի չափաբաժնով՝ 16,875.0 հազ. դրամի վնաս, իսկ 501,181.0 հազ. դրամ ընդհանուր արժեքով պատվաստանյութերի մատակարարումից հետո, ըստ ներկայացված փաստաթղթերի, ընկերությունը կրել է 8,902.5 հազ. դրամի վնաս (առանց բեռնափոխադրման ծախսերի):***

- «Ամասիա» և «Ագրոհոլդինգ Արմենիա» ՍՊԸ-ների բաժնետերերի շարժի վերլուծությունից պարզվեց, որ մինչև 26.10.2011թ.-ը ընկերությունների բաժնետերերը նույն անձինք էին: 26.10.2011թ.-ից «Ամասիա» ՍՊԸ-ի բաժնետերը փոխվել է, որը «Ագրոհոլդինգ Արմենիա» ՍՊԸ-ի բաժնետիրոջ հետ հանդիսանում են ռուսական կազմակերպության բաժնետերեր՝ յուրաքանչյուրը 20% բաժնեմասով⁶: ***Հատկանշական է նաև, որ ներկայումս այս ընկերությունները գործունեություն են իրականացնում միևնույն հասցեում: Ստացվում է, որ գնառաջարկ են ներկայացնում երկու փոխկապակցված բաժնետերեր ունեցող ընկերություններ, որոնց ներկայացրած գնառաջարկներով ընկերություններից մեկը շահում է մրցույթը և տվյալ գործարքի արդյունքում (ըստ փաստաթղթերով ներկայացված գների) կրում վնասներ:***

2. 2013թ.-ի համար կենդանիների պատվաստման համար որոշ ախտորոշիչ նյութերի և պատվաստանյութերի ձեռքբերման համար դիմել են 10 կազմակերպությունների: Գնային առաջարկներ են ներկայացրել «Ամասիա» ՍՊԸ՝ 34,908.4 հազ. դրամ, և «Արմդանե» ՍՊԸ՝ 43,065.4 հազ. դրամ գնառաջարկով: Մրցույթի արդյունքում հաղթող է ճանաչվել «Ամասիա» ՍՊԸ-ն:

- ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարության և «Ամասիա» ՍՊԸ-ի միջև 10.01.2013թ. կնքված պայմանագրով (34,908.4 հազ. դրամ) մատակարարման վերջնաժամկետ է սահմանվել 2013թ. փետրվարի 15-ը, սակայն մատակարարումն

⁵ 2008-2013թթ. ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարության կողմից պատվաստանյութի ձեռքբերման արժեքների, քանակի, մատակարարումների վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է Հավելված 1-ում:

⁶ Համաձայն համացանցում առկա տեղեկատվության, Ռուսաստանի Իրավաբանական անձանց միասնական պետական ռեգիստրի տվյալներով

իրականացվել է 06.03.2013թ-ին: ***Վերջնաժամկետից 19 օր ուշացնելու համար հաշվարկվել է տույժ՝ 331.6 հազ. դրամի չափով:***

• 2012-2013թթ.-ին ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարության «Պատվաստանյութերի գնումներ» ենթաժողովի շրջանակներում Հայաստան ներկրված «Թռչունների կեղծ ժանտախտ (Նյուքասլ) «H» շտամի նկատմամբ պատվաստանյութը» ***ընդգրկված չէ*** ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարի 22.12.2005թ. թիվ 268-Ն հրամանով հաստատված ՀՀ-ում գրանցված անասնաբուժական դեղամիջոցների ցանկում⁷: Իսկ ՀՀ կառավարության 09.09.2004թ. թիվ 1335-Ն որոշմամբ հաստատված կարգի 2-րդ կետի համաձայն, ՀՀ տարածքում թույլատրվում է արտադրել, ներմուծել, պահպանել, բաշխել, իրացնել և կիրառել ***այն անասնաբուժական դեղամիջոցները, որոնք գրանցված են Հայաստանի Հանրապետությունում:***

3. 2013թ.-ին ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարությունը 5000կգ քլորակիր գնելու համար «Բիո Ունիվերսալ» ՍՊԸ-ի հետ կնքել է 5,600.0 հազ. դրամ արժեքով պայմանագիր: Մրցույթին առաջարկ է ներկայացրել միայն «Բիո Ունիվերսալ» ՍՊԸ-ն՝ 1 կգ քլորակիրի համար 1120 դրամ արժեքով՝ ներառյալ ԱԱՀ: Մատակարարը քլորակիրը գնել է արտադրող «Ֆրայմ Ֆուդս» ՍՊԸ-ից՝ 1կգ-ը 750 դրամով: ***Համապատասխան արտադրողից քլորակիրի ձեռք բերման դեպքում կտնտեսվեր 1,850.0 հազ. դրամ:***

4. 2013թ.-ին 10000կգ կաուստիկ սոդա, 2000կգ ֆորմալին և 10000 հատ փորձանոթ գնելու համար ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարությունը «Բիո Ունիվերսալ» ՍՊԸ-ի հետ կնքել է 16,900.0 հազ. դրամ արժեքով պայմանագիր: Մրցույթին առաջարկ է ներկայացրել միայն «Բիո Ունիվերսալ» ՍՊԸ-ն՝

- ✓ 1 կգ կաուստիկ սոդայի համար՝ 600 դրամ, ներառյալ ԱԱՀ-ն,
- ✓ 1 կգ ֆորմալինի համար՝ 550 դրամ, ներառյալ ԱԱՀ-ն,
- ✓ 1 հատ փորձանոթի համար՝ 98 դրամ, ներառյալ ԱԱՀ-ն:

«Բիո Ունիվերսալ» ՍՊԸ-ն արտադրող կամ ներմուծող չի հանդիսանում: Վերջինս կաուստիկ սոդան (1կգ-ը 470 դրամ արժեքով) և ֆորմալինը (1կգ-ը 480 դրամ արժեքով) գնել է ներմուծող «Մեդիսար» ՍՊԸ-ից, իսկ փորձանոթները գնել է ներմուծող «ԹԱԳ

⁷ 09.09.2004թ. թիվ 1335-Ն ՀՀ կառավարության որոշմամբ հաստատված կարգի 4-րդ կետի համաձայն, ՀՀ-ում օգտագործվող անասնաբուժական դեղամիջոցները գրանցում է, գրանցումը մերժում և անվավեր է ճանաչում ՀՀ կառավարության լիազորված պետական կառավարման մարմինը՝ ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարությունը:

ՀԷՄ» ՍՊԸ-ից (1 հատը՝ 92 դրամով): *Համապատասխան ներմուծողներից նշված ապրանքների ձեռք բերման դեպքում կտնտեսվեր 2,040.0 հազ. դրամ:*

III. «Գյուղական խորհրդատվական ծառայություններ»

2013թ. ՀՀ պետական բյուջեով այս ծրագրի համար նախատեսված գումարը կազմում է 297,202.4 հազ. դրամ, որն ամբողջությամբ վճարվել է՝ աշխատավարձ և պահպանման ծախսեր հոդվածներով («Գյուղատնտեսության աջակցության մարզային կենտրոն» ՓԲԸ-ների (ԳԱՄԿ) և «Գյուղատնտեսության աջակցության հանրապետական կենտրոն» ՓԲԸ-ի (ԳԱՀԿ) աշխատակիցները թիվը կազմում է 238), ինչը համարվել է ոչ ռիսկային՝ ստուգման համար:

IV. «Գյուղատնտեսական հողօգտագործողներին պետական աջակցություն»

2013թ. ՀՀ պետական բյուջեով այս ծրագրով նախատեսված գումարը կազմում է 550,000.0 հազ. դրամ, փաստացի վճարումը՝ 508,258.2 հազ. դրամ:

1. Այս ծրագրի շրջանակներում 2013թ.-ին նախատեսված աշնանացան ցորենի գնումն իրականացվել է բանակցային ընթացակարգով՝ առանց գնումների հայտարարությունը հրապարակելու: 12.07.2013թ.-ին էլեկտրոնային գնման առաջարկ է ուղարկվել 30 կազմակերպությունների, որից վերջնաժամկետին՝ 17.07.2013թ.-ին՝ առաջարկ էին ներկայացրել 5 կազմակերպություններ՝ «Սեմենա Ստավրոպոլյա», «Սկիֆ Ագրոս», Ա/Զ «Խարկովսկայա Աննա Ալեքսանդրի», «Դոնսկոյ Ագրոխիմ Ֆենտր», «Ֆլազման-Ս»:

Նախնական որակավորման փուլն անցել են «Դոնսկոյ Ագրոխիմ Ֆենտրը»՝ մեկ տոննայի համար 344.3 հազ. դրամ (810 ԱՄՆ դոլար) և «Սեմենա Ստավրոպոլյան»՝ 349.4 հազ. դրամ (850 ԱՄՆ դոլար) առաջարկներով այն դեպքում, երբ ՀՀ ՎՊ վերահսկող հանձնաժողովին ներկայացվել է գնառաջարկների ներկայացման վերջնաժամկետից մեկ օր առաջ թվագրված ամսաթվով (16.07.2013թ.) գրություն, որով «Սեմենա Ստավրոպոլյա» ընկերությունը ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարին ներկայացրել է գնառաջարկ, ըստ որի մեկ տոննայի գինը կազմում էր 805 ԱՄՆ դոլար (ներառյալ՝ տեղափոխումը մինչև մարզեր): Այնուհետև, առաջին բանակցությունից հետո «Դոնսկոյ Ագրոխիմ Ֆենտր» ընկերությունն առաջարկել է 332.4 հազ. դրամ մեկ տոննայի համար (810 ԱՄՆ դոլար), իսկ «Սեմենա Ստավրոպոլյան»՝ 338.6 հազ. դրամ (825 ԱՄՆ դոլար՝ վերոնշյալ նամակով ներկայացված 805 ԱՄՆ դոլարից 20 ԱՄՆ դոլարով քարձր:) Երկրորդ բանակցությունից հետո «Սեմենա Ստավրոպոլյա» ընկերությունն առաջարկել է արդեն մեկ տոննայի համար 330.3 հազ. դրամ (805 ԱՄՆ

դոլար), իսկ «Դոնսկոյ Ագրոխիմ Ֆենտրը»՝ 326.2 հազ. դրամ (795 ԱՄՆ դոլար), որը **«Սերմերի գործակալություն» ՊՈԱԿ-ի կողմից անվավեր է ճանաչվել:**

Հետագայում, «Դոնսկոյ Ագրոխիմ Ֆենտր» ընկերությունը գրությամբ դիմել է ՀՀ կառավարությանը և ՀՀ վերահսկիչ պալատին, համաձայն որի վերջինիս ավելի ցածր գնառաջարկը՝ 326,2 հազ. դրամ (795 ԱՄՆ դոլար), **մրցութային հանձնաժողովի կողմից չի գնահատվել՝ ուշ ներկայացնելու պատճառով:**

«Սերմերի գործակալություն» ՊՈԱԿ-ը «Սեմենա Ստավրոպոլյա» ընկերության հետ կնքել է պայմանագիր, ըստ որի 1 տոննա էլիտային ցորենի գինը կազմել է 330.3 հազ. դրամ (805 ԱՄՆ դոլար)՝ ներառյալ տեղափոխումը Հայաստան: Պայմանագրի արժեքը, ներառյալ 20 տոննա սուպեր էլիտար ցորենի գինը, կազմել է 380.0 հազ. ԱՄՆ դոլար:

Պայմանագիրը կնքելուց հետո՝ 20.08.2013թ.-ին, «Սերմերի գործակալություն» ՊՈԱԿ-ը պայմանագրում կատարել է փոփոխություն, որով մեկ տոննայի արժեքը սահմանվել է 326.2 հազ. դրամ (795 ԱՄՆ դոլար)՝ նախկին 330.3 հազ. դրամի (805 ԱՄՆ դոլար) փոխարեն:

«Սեմենա Ստավրոպոլյա» ընկերությունը ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարությանը գնառաջարկ ներկայացրել էր էլեկտրոնային եղանակով՝ էլեկտրոնային փոստի միջոցով: Այդ էլեկտրոնային հասցեով հարցում կատարելու նպատակով վերահսկող հանձնաժողովի կողմից ստեղծված էլեկտրոնային հասցեով կատարված հարցմանը ընկերությունը պատասխանել է, որ էլիտային բոլոր սորտերի ցորենի գինը տեղում 1 տոննայի համար կազմում է 415 ԱՄՆ դոլար՝ առանց ԱԱՀ: Եթե հաշվի առնենք, որ 1 տոննա ցորենի տեղափոխման ամենաբարձր գինը կազմում է 6000 ռուբլի, կամ 187 ԱՄՆ դոլար, ապա **էլիտար ցորենի վերջնական գինը, առանց ԱԱՀ-ի⁸, կկազմի 602 ԱՄՆ դոլար:**

Ընդհանուր առմամբ, 2013թ.-ին ներկրվել է 440 տոննա ցորեն: **Մեկ տոննա ցորենի գնային տարբերությունը կազմում է 193 ԱՄՆ դոլար:**

Հատկանշական է, որ 2012թ.-ին «Սերմերի գործակալություն» ՊՈԱԿ-ը մեկ տոննա էլիտային ցորենը ձեռք է բերել 870 ԱՄՆ դոլարով:

2013թ.-ի գարնանացան գարու, եգիպտացորենի, առվույտի և կորնգանի սերմերի գնման հայտարարությունը գնումների գործակալության կայքում տեղադրվել է

⁸ Ու-ից արտահանման դեպքում ցորենը հարկվում է ԱԱՀ-ի 0% դրույքաչափով, իսկ ՀՀ-ում ցորենի սերմացուի ներմուծումն ազատված է ԱԱՀ-ից:

28.12.2012թ.-ին: 29.12.2012թ.-ից սկսած 28 կազմակերպությունների էլեկտրոնային հասցեներին ուղարկվել է գնման հայտարարություն, որով նախատրակավորման հայտերի վերջնաժամկետ է սահմանվել **2013թ. հունվարի 8-ը**՝ 11 օրացույցային օր այն դեպքում, երբ «Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի 21-րդ հոդվածի 2-րդ կետի համաձայն, նախատրակավորման հայտերի ներկայացման ժամկետը պետք է պակաս չլինի **25 օրացույցային օրից** (հաշվարկվում է նախատրակավորման հայտարարության հրապարակման օրից):

Սակայն ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարության կողմից սույն գնման ընթացակարգն իրականացնելիս, որպես գնման ընթացակարգ, ընտրվել է *բանակցային ընթացակարգը*, ուստի՝ հիմք է ընդունվել ՀՀ կառավարության 2011թ. թիվ 168-Ն որոշման 96-րդ կետի 1-ին ենթակետը, որի համաձայն՝ *արտակարգ կամ անկանխատեսելի այլ իրավիճակի առաջացման հիմքով* հայտարարությունը նախապես հրապարակելու միջոցով բանակցային ընթացակարգ կազմակերպելու դեպքում *նախատրակավորման հայտերի ներկայացման համար նախատեսվող ժամկետը սահմանվում է 10 օրացույցային օր*:

Անհրաժեշտ է նշել, որ «Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի 20-րդ հոդվածի 3-րդ մասի 2-րդ կետի համաձայն՝ գնումների հայտարարությունը նախապես հրապարակելու միջոցով **կարող է** կազմակերպվել բանակցային ընթացակարգ, եթե՝ արտակարգ կամ անկանխատեսելի այլ իրավիճակի առաջացման հետևանքով ծագել է գնման **անհետաձգելի պահանջ**, որի բնույթը կամ դրան առնչվող ռիսկերը տվյալ գնումը բաց կամ սահմանափակ ընթացակարգով իրականացնելը ժամկետի առումով դարձնում են անհնար, **պայմանով, որ նման պահանջը հնարավոր չէր կանխատեսել**:

Նախատրակավորման փուլի մասնակիցներին ուղարկված հրավերի հայերեն տարբերակով «Տեխնիկական բնութագրում» զարմանացան գարու համար նշված են «Վակուլա» և «**Մամլուկ**» սորտեր, իսկ ռուսերեն տարբերակում՝ «Վակուլա» և «**Մամլուկ**» (**կամ համարժեք**): Իսկ 07.02.2013թ.-ին «ՍկիֆԱգրոս» ՍՊԸ-ի հետ կնքված պայմանագրում զարմանացան գարու համար նախատեսվել է մատակարարել «Վակուլա», «Մամլուկ», «Ռատոնիկ» և «Պրիագովսկի 9» տեսակի սերմեր՝ 2100տ քանակով՝ **առանց տարանջատելու քանակներն ըստ տեսակների**:

07.02.2013թ.-ին «ՍկիֆԱգրոս» ՍՊԸ-ի հետ կնքված պայմանագրով նախատեսված էր մատակարարել ընդհանուր 2180տ սերմացու (Աղյուսակ 2), սակայն 20 օր հետո կողմերի միջև կնքված համաձայնագրով մատակարարվող սերմերի քանակը նվազեցվել է մինչև 1238տ, այդուհանդերձ փաստացի մատակարարվել է

1121.6տ: 05.03.2013թ.-ին կնքված համաձայնագրով էլ մատակարարման ժամկետը մարտի 10-ից երկարաձգվել է մինչև ապրիլի 15-ը:

Աղյուսակ 2
տոննա

Սերմի տեսակը	Պայմանագրով նախատեսված	Փոփոխությամբ	Փաստացի
Գարնանացան գարի՝ «Վակուլա», «Մամլյուկ», «Ռ-ատնիկ» և «Պրիագոլսկի 9»	2100	700	700
Կորնզան	40	490	360
Առվույտ	20	37	52.1
Եզիպտացորեն	20	11	9.5
ԸՆԴԱՍԵՆԸ	2180	1238	1121.6

Հայաստանի Հանրապետության Վերահսկիչ պալատի և Ռուսաստանի Դաշնության Հաշվիչ պալատի համագործակցության շրջանակներում, Ռուսաստանի Դաշնության Հաշվիչ պալատի կողմից ներկայացված տեղեկատվության համաձայն՝ «ՍկիֆԱգրոս» ՍՊԸ-ն հանդիսանում է միջնորդ կազմակերպություն, որը սերմերը ձեռք է բերում արտադրող կազմակերպություններից, մասնավորապես՝ «Ի. Գ. Կալինենկոյի անվան հատիկավոր կուլտուրաների համառուսական գիտահետազոտական ինստիտուտից»: Նշված ինստիտուտից ստացված տեղեկատվության համաձայն, 2013թ. գարնանացանի համար գարու առաջին վերարտադրության մեկ տոննա սերմացուի արժեքը կազմում է 14.0 հազ. ռուբլի (ներառյալ՝ ԱԱՀ): Տեղափոխման ամենաբարձր գինը մեկ տոննայի հաշվարկով կազմում է 6.0 հազ. ռուբլի, մինչև Երևան մեկ տոննայի գինը կկազմի 17.9 ռուբլի (ներմուծման ժամանակ ռուբլի/դրամ փոխարժեքը կազմել է 13.2 դրամ): ՀՀ դրամով արտահայտված գարու սերմի մեկ տոննայի գինը կազմում է 235.8 հազ. դրամ: Նշված տեղեկատվությունը ՀՀ վերահսկիչ պալատի կողմից փոխանցվել է նաև ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարություն: Արտադրող ընկերության մոտ տվյալ պահին համապատասխան ապրանքային մնացորդ չունենալու պատճառով պայմանագիր չի կնքվել: ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարությունը «ՍկիֆԱգրոս» ՍՊԸ-ից մեկ տոննա ձեռք է բերել 340.0 հազ. դրամով, այսինքն՝ սերմացուի միջնորդավորված ձեռք բերումը հանգեցրել է գների էական ավելացման:

Սկսած 2007թ.-ից, ՀՀ կառավարությունը մի շարք որոշումներ է ընդունել՝ ՀՀ-ում գարու սերմնարտադրության, արտադրության զարգացման ծրագրերը հաստատելու և սերմերի ներմուծումը թույլատրելու մասին: Համաձայն այդ ծրագրերի, որդեգրած քաղաքականությունը պետք է նպատակաուղղվի գյուղատնտեսական ծագում ունեցող արտադրանքի ծավալի աճին, տեղական արտադրանքով ներմուծման փոխարինմանը

և նոր տեխնոլոգիաների կիրառմանը: Այդ ծրագրերում առանձնացվում են մի շարք խնդիրներ, մասնավորապես՝ խաթարված սերմնաբուծության համակարգը՝ կապված այն հանգամանքի հետ, որ սերմերի արտադրության գծով ներկայումս հանրապետությունում գործող երկու սերմնաբուծական պետական տնտեսությունները ապահովված չեն անհրաժեշտ տեխնիկայով ու սարքավորումներով, և կարիք ունեն հողերի և ոռոգան համակարգի բարելավման և ընդլայնման: Ինչպես նաև այն, որ հանրապետությունում սերմնաբուծությամբ զբաղվող մասնավոր տնտեսվարողները և սերմնաբուծական մի շարք միություններ իրենց արտադրանքի որակական և ծավալային առումներով չեն բավարարում հանրապետության՝ սերմերի նկատմամբ պահանջարկը: Որպես օրինակ՝ ՀՀ կառավարության 2013թ.-ի փետրվարի 21-ի թիվ 165-Ն որոշմամբ հաստատված *«ՀՀ-ում զարմանացանի համար զարու, եգիպտացորենի, առվույտի և կորնզանի արտադրության զարգացման»* ծրագրի համաձայն, հանրապետությունում պետական և մասնավոր ընկերությունների կողմից արտադրվում է ՀՀ-ում բարձր վերարտադրության սերմացուների պահանջարկի 3 տոկոսը: Հաշվի առնելով, որ հանրապետությունում բարձր վերարտադրության սերմացուների պահանջարկը հիմնականում բավարարվում է ներմուծման հաշվին, հետևաբար՝ պետք է ճիշտ (ժամանակին) պլանավորել և իրականացնել այդ սերմացուների գնման գործընթացը: Արդյունքում՝ սերմացուն ձեռք կրելվի ոչ թե միջնորդ կազմակերպություններից, այլ՝ անմիջապես արտադրողից՝ խնայելով պետական բյուջեի միջոցները:

ՀՀ կառավարության 2013թ. փետրվարի 21-ի թիվ 165-Ն որոշման համաձայն, «Սերմերի գործակալություն» ՊՈԱԿ-ի և ՀՀ մարզպետների միջև պետք է կնքվեին սերմացուների հատկացման պայմանագրեր՝ որոշումն ընդունելուց հետո 5 աշխատանքային օրվա ընթացքում: Սակայն 2013թ. մարտ 1-ի դրությամբ պայմանագրեր կնքվել էին միայն 5 մարզպետների հետ (Արմավիր, Վայոց Ձոր, Լոռի, Տավուշ և Շիրակ):

Նույն որոշման 21-րդ կետի համաձայն, ՊՈԱԿ-ը մարզկենտրոններում սերմացուն պետք է հատկացնի մարզպետարաններին՝ վերջիններիս կողմից մինչև 2013թ. մարտի 5-ը ՊՈԱԿ-ի նպատակային հաշվեհամարին սերմացուների դիմաց գումարների փոխանցումից հետո: ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարության կողմից տրամադրված տեղեկատվության համաձայն, 23.05.2013թ.-ի դրությամբ նշված հաշվեհամարին փաստացի վճարվել էր 39,947.5 հազ. դրամ կամ պայմանագրային արժեքի 79.4 տոկոսը:

Նույն որոշման 23-րդ կետի համաձայն, մարզպետարանների կողմից սերմացուները շահառուներին տրամադրվելու են մարզպետների, համապատասխան համայնքների ղեկավարների և շահառուների միջև կնքված պայմանագրի հիման վրա: Արագածոտնի մարզի մի շարք համայնքներ այցելությունների արդյունքում պարզվեց, որ ***մնաց պայմանագրեր առկա չեն:***

Պայմանագրով խմբաքանակների փոփոխությունից հետո սերմերի ընդունում-հանձնումը կողմերի միջև կատարվել է ՌԴ-ում՝ 2013թ.-ի փետրվարի 28-ին և մարտի 7-ին, ընդհանուր՝ 1238տ: Նշված քանակի սերմերի համար վճարումները կատարվել են 2013թ.-ի մարտի 1-ին և 20-ին:

Սերմերի առաջին մատակարարումը Հայաստանի Հանրապետություն կատարվել է 29.03.2013թ.-ին, սակայն մինչև վերոնշյալ համաձայնագրով սահմանված վերջնաժամկետը մատակարարվել է ընդամենը 580.1 տոննա, ևս 541.5 տոննա մատակարարվել է մինչև 03.05.2013թ.:

Սահմանված ժամկետից ուշ մատակարարված խմբաքանակների համար պայմանագրով ***նախատեսված է տույժ՝ օրական 0.05 տոկոսի չափով, սակայն պատվիրատուն որևէ տույժի գումար չի հաշվարկել:***

25.06.2013թ.-ի դրությամբ մատակարարված խմբաքանակներից ***2տ եգիպտացորեն և 127տ կորնզան չի բաժանվել գյուղացիներին՝ 47,690.0 հազ. դրամ արժեքով (սերմացուն պահեստավորված է մարզերում):***

ՀՀ կառավարության 13.06.2013թ.-ի թիվ 667-Ն որոշմամբ փոփոխվել են ՀՀ կառավարության 21.02.2013թ.-ի թիվ 165-Ն որոշմամբ նախատեսված խմբաքանակները, ըստ որի՝ չիրացված սերմերը օգտագործվելու են 2014թ.-ի գարնանը:

V. «Անտառապահական ծառայություններ»

2013թ.-ին ՀՀ պետական բյուջեից այս ծրագրի համար նախատեսված գումարը կազմում է 734,477.9 հազ. դրամ, որն ամբողջությամբ ծախսվել է աշխատավարձ հողվածով: Քանի որ ՀՀ պետական բյուջեի ֆինանսավորումից բացի (որն ամբողջությամբ ուղղվում է աշխատավարձին) ՊՈԱԿ-ն ունի նաև արտաբյուջետային միջոցներ (ՊՈԱԿ-ի կողմից իրականացվող մի շարք գործառնությունների արդյունքում), հետևաբար՝ առաջարկվում է վերահսկել ՊՈԱԿ-ի կողմից նշված միջոցների օգտագործումը՝ որպես վերահսկողության առանձին թեմա:

VI. «Տոհմային երինջների ձեռքբերում»

ՀՀ կառավարության 2007թ. մարտի 22-ի թիվ 336-Ա որոշմամբ հաստատված՝ ՀՀ-ում տավարաբուծության զարգացման (2007-2015թթ.) ծրագրի համաձայն, 2012 և 2013թթ. յուրաքանչյուր տարվա համար նախատեսվել է ներկրել 2000 գլուխ երինջ, որի բյուջեն նախատեսվել էր տարեկան 3,200,000.0 հազ.դրամ:

ՀՀ պետական բյուջեով այս ծրագրով 2011թ.-ին փաստացի վճարումը կազմել է 270,000.0 հազ. դրամ, 2012թ.-ին՝ 545,892.77 հազ. դրամ (2013թ.-ին ՀՀ պետական բյուջեով գումար չի նախատեսվել):

1. 2011թ. անցկացրած մրցույթում հաղթող է ճանաչվել «ԴԱԽԻԱՆ» ՍՊԸ և Ա/Չ Սամվել Ամիրխանյան կոնսորցիումը, որի հետ 2011թ. դեկտեմբերի 19-ին կնքվել է պայմանագիր՝ 270,900.0 հազ. դրամ արժեքով: Ըստ պայմանագրի, մինչև 2012թ. ապրիլի 30-ը պետք է մատակարարվեն հետևյալ տեսակի տոհմային երինջները՝

Աղյուսակ 3
հազ. դրամ

Ցեղատեսակը	Միավորի արժեքը	Գլխաքանակը	Ընդամենը
Շվից ցեղի տոհմային երինջներ	1,290.0	90	116,100.0
Հոլշտին ցեղի տոհմային երինջներ	1,290.0	90	116,100.0
Սիմենթալ ցեղի տոհմային երինջներ	1,290.0	30	38,700.0
Ընդամենը		210	270,900.0

Երինջները մատակարարվել են 2012թ. ապրիլի 10-ին և բաշխվել թվով 14 ֆերմերների միջև՝ տարաժամկետ վճարման պայմանով, 4 տարիների ընթացքում համապատասխանաբար 10%, 20%, 30%, 40% չափաբաժիններով:

Վերահսկողության արդյունքում պարզվեց, որ՝

- ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարությունը 2011թ. դեկտեմբերի 26-ին «ԴԱԽԻԱՆ» ՍՊԸ-ին է փոխանցել ամբողջ գումարը՝ 270,900.0 հազ. դրամ:
- Ընկերությունը երինջները ձեռք է բերել Agro-Vest Plus s.r.o. չեխական ընկերությունից:
- Agro-Vest Plus s.r.o. չեխական ընկերությունը **ստեղծվել է 2012թ. փետրվարի 29-ին՝ ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարության հետ պայմանագիրը կնքելուց և գումարը փոխանցելուց հետո**: Դրա հիմնադիրը հանդիսանում է Էդիկ Ամիրխանյանը, ով կոնսորցիումի մասնակիցներից «ԴԱԽԻԱՆ» ՍՊԸ-ի տնօրեն Ռադիկ Ամիրխանյանի և Չեխիայում գրանցված Ա/Չ Սամվել Ամիրխանյանի եղբայրն է: Agro-Vest Plus s.r.o. չեխական

ընկերությունը, ստեղծվելով 2012թ. փետրվարի 29-ին, **չէր կարող հանդիսանալ մատակարարվող ապրանքների արտադրողը՝ այն պետք է ձեռք բերեր մեկ այլ կազմակերպությունից:**

- Մատակարարված երինջների մաքսային հայտարարագրերի համաձայն, մեկ երինջի մաքսային արժեքը կազմել է 1,371.2 հազ. դրամ (ընդամենը 287,950.9 հազ. դրամ՝ 210 երինջի համար) այն դեպքում, երբ պայմանագրի արժեքը եղել է 270,900.0 հազ. դրամ: Հետևաբար՝ **կոնտրցիումը, ըստ տվյալ փաստաթղթերի, կրել է 17,050.9 հազ. դրամի վնաս⁹:**
- ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարությունը կնքել էր 210 երինջների ձեռքբերման պայմանագիր, սակայն նախարարության անունով մաքսագերծվել է 230-ը: Միաժամանակ հարկ է նշել, որ Agro-Vest Plus s.r.o. չեխական ընկերության հաշիվ-ապրանքագրերի համաձայն, **բոլոր 230 երինջների համար, որպես գնորդ, նշված է ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարությունը**, իսկ որպես վճարող՝ «ԴԱԽԻԱՆ» ՍՊԸ-ն:

2. 2013թ.-ի համար նախատեսված երինջների ձեռքբերումն իրականացվել է բանակցային ընթացակարգով՝ համաձայն ՀՀ կառավարության 2012թ. հոկտեմբերի 25-ի թիվ 1350-Ն որոշման: 2012թ. նոյեմբերի 2-ին կնքված պայմանագրի համաձայն, «Դ-ր. Թոմաս-Մյուլլեր-Յուխտ-ունդ Նուտցվիհ» (Գերմանիա) և «Բիո Ունիվերսալ» ՍՊԸ կոնտրցիումը պետք է մինչև 2013թ. ապրիլի 30-ը մատակարարի հետևյալ տեսակի տոհմային երինջները՝

Աղյուսակ 4 հազ. դրամ			
Ցեղատեսակը	Միավորի արժեքը	Գլխաքանակը	Ընդամենը
Շվից ցեղի տոհմային երինջներ	1,124.769	256	287,940.88
Հոլշտին ցեղի տոհմային երինջներ	1,124.769	229	257,572.12
Ընդամենը		485	545,513.0

Վերահսկողության արդյունքում պարզվեց, որ՝

- Մատակարարումն իրականացվել է՝ 26.04.2013թ.-ին՝ 415 գլուխ, 31.05.2013թ.-ին՝ 31 գլուխ, 01.06.2013թ.-ին՝ 33 գլուխ (մատակարարման վերջնաժամկետը՝ 30.04.2013թ.): Դեռևս **չի մատակարարվել 6 գլուխ** Շվից ցեղի տոհմային երինջ: Պայմանագրի 7.2 կետի համաձայն, մատակարարման ժամկետների խախտման դեպքում յուրաքանչյուր օրվա

⁹ Կենդանիների ներմուծումը ազատված է ԱԱՀ-ից և մաքսատուրքերից:

համար *գանձվում է տույժ՝ չմատակարարված ապրանքի գնի 0.05 տոկոսի չափով*, որը կազմում է համապատասխանաբար՝ *540.4 և 575.9 հազ. դրամ*: *Չմատակարարված 6 գլուխ Շվից ցեղի տոհմային երինջների արժեքը կազմում է 6,748.6 հազ. դրամ*:

- ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարության կողմից պայմանագրի ողջ գումարը «Բիո Ունիվերսալ» ՍՊԸ-ին փոխանցվել է 2012թ.-ի նոյեմբերի 9-ին, իսկ «Բիո Ունիվերսալ» ՍՊԸ-ից գերմանական Exler Viechhandels GMBH and Co KG ընկերությանը, ըստ իրականացված փոխանցումների փաստաթղթերի, փոխանցվել է 1,009.75 հազ. եվրո, որը փոխանցումների օրերի փոխարժեքով կազմել է 551,111.7 հազ. դրամ, հետևաբար՝ *կոնսորցիումը կրել է վնաս՝ 5,598.7 հազ. դրամի չափով*:

VII. ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարության «Սննդամթերքի անվտանգության պետական ծառայության աշխատակազմ» պետական կառավարչական հիմնարկ (այսուհետ՝ Ծառայություն)

1. Ծառայության կողմից իրականացված ստուգումների վերաբերյալ

Ընտրանքային կարգով ուսումնասիրվել են Ծառայության կողմից 2012-2013թթ.-ին իրականացված ստուգումների փաստաթղթերը, որի արդյունքում պարզվեց, որ՝

- Ծառայության պետի 2012թ. թիվ 498-Ա հրամանի համաձայն «Ա. Օհանջանյան» ՍՊԸ-ում իրականացված ստուգմամբ հայտնաբերվել է 26տ միա: Նմուշառված մսի փորձաքննության արդյունքում մսի մեջ *հայտնաբերվել են սիբիրախտի հարուցիչներ, որոնք ճանաչվել են վտանգավոր*: ՀՀ կառավարության 2007թ. թիվ 824-Ն որոշմամբ հաստատված կարգով կանոնակարգվում են վտանգավոր արտադրանքի վարակազերծման, ոչնչացման, ոչնչացման ձևակերպման գործընթացները: Վտանգավոր արտադրանքի ոչնչացման մասին ակտը պարտադիր ստորագրվում է ոչնչացմանը մասնակցող Ծառայության ներկայացուցիչների կողմից, որի մեկ օրինակը ոչնչացման օրվան հաջորդող օրը հանձնվում է Ծառայություն: *Նշված ստուգման շրջանակներում վերոնշյալ ակտը բացակայում է*: Ծառայության կողմից վերահսկող հանձնաժողովին ներկայացրած տեղեկատվության համաձայն, տվյալ մսի մասով Վարդենիսի քննչական բաժանմունքի կողմից դրված էր արգելանք, *և Ծառայությունը մսի հետագա ոչնչացման վերաբերյալ տեղեկություն չունի*:

- ՀՀ կառավարության 2007թ. թիվ 824-Ն որոշմամբ հաստատվել է վտանգավոր արտադրանքի ոչնչացման ակտի ձևը: Արձանագրվել են մի շարք դեպքեր, երբ *վտանգավոր ճանաչված սննդամթերքի ոչնչացման ակտը չի համապատասխանում վերոնշյալ որոշմամբ հաստատված ձևին:*

- Ծառայության պետի 2012թ. հուլիսի 27-ի թիվ 160-Ա հրամանի հիման վրա իրականացված ստուգում ընթացքում ձկան պահման ավագաններից *նմուշառված ջրի 3 նմուշներում հայտնաբերվել է աղիքային ցուպիկ*, ինչին Ծառայության կողմից չի տրվել ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված համապատասխան ընթացք՝ *չի կազմվել խախտումների հայտնաբերման վերաբերյալ արձանագրություն և/կամ ստուգման ակտ:*

- «Սննդամթերքի անվտանգության մասին» ՀՀ օրենքի 2-րդ հոդվածի համաձայն, վտանգավոր է համարվում այն սննդամթերքը, որը պիտանի չէ մարդու կողմից սպառման համար և ըստ իր նշանակության պահվելու, պատրաստվելու, օգտագործվելու, մատուցվելու և սպառվելու դեպքում վնասակար է մարդու կյանքի և առողջության համար: Նույն օրենքի 12-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն, վտանգավոր սննդամթերքը, սննդամթերքի հետ շփվող վտանգավոր նյութերը և վտանգավոր սննդային ու կենսաբանական ակտիվ հավելումները ենթակա են առանձին հաշվառման ու պահման, շուկայից հետկանչման և փորձաքննության: Ծառայության պետի 2012թ. դեկտեմբերի 4-ի թիվ 527-Ա հրամանի հիման վրա իրականացված ստուգման արդյունքում պարզվել է, որ պահեստում առկա է պահպանման պայմանների խախտմամբ խտացրած կաթ, որը *Ծառայության կողմից չի ճանաչվել վտանգավոր և չի իրականացվել «Սննդամթերքի անվտանգության մասին» ՀՀ օրենքով նախատեսված առանձին հաշվառման ու պահման, շուկայից հետկանչման և փորձաքննության ընթացակարգը:*

- Ուսումնասիրությամբ պարզվեց, որ առկա են բազմաթիվ դեպքեր, երբ ստուգումները կասեցվում են և/կամ ստուգումներին ընթացք չի տրվում, չեն իրականացվում լաբորատոր փորձաքննություններ՝ պայմանավորված մի շարք հանգամանքներով. 1. կազմակերպությունների տնօրենների հայտարարությամբ դրանք ստուգման պահին գործունեություն չեն իրականացնում, 2. կազմակերպությունն անվանափոխվել է, 3. կազմակերպությունը չի իրականացնում ստուգման հրամաններով նախատեսված ստուգման ենթակա ոլորտների գործունեություն, 4. սպառվել են Ծառայության «Սննդամթերքի լաբորատոր փորձաքննություններ» ծախսային հոդվածով նախատեսված ֆինանսական միջոցները և այլն:

- Ծառայության պետի 2012թ. դեկտեմբերի 20-ի թիվ 618-Ա հրամանով **ուժը կորցրած է ճանաչվել** Ծառայության պետի 2012 թվականի դեկտեմբերի 4-ի թիվ 542-Ա հրամանը, ըստ որի ստուգումն անհնարին է դարձել ստուգվող ընկերության տնօրենի ՀՀ տարածքից բացակայելու պատճառով: Սակայն «ՀՀ-ում ստուգումների կազմակերպման և անցկացման մասին» ՀՀ օրենքի 4-րդ հոդվածի 2-րդ մասի համաձայն, ստուգման ընթացքում առանձին տեղեկությունների ճշտման անհրաժեշտություն առաջանալու կամ ստուգմանն առնչվող փաստաթղթերը հետաքննության, նախաքննության կամ դատարանի վճռի հիման վրա առգրավված լինելու կամ տարերային աղետի պատճառով կամ ստուգման իրականացումն անհնարին դարձնող այլ անկանխատեսելի հանգամանքի բերմամբ ստուգում իրականացնող պաշտոնատար անձի (անձանց) գրավոր զեկուցագրի հիման վրա ստուգում իրականացնելու մասին հրաման տվող պաշտոնատար անձի հրամանով ստուգման ընթացքը **կասեցվում է՝** մինչև կասեցման հիմքի վերացումը, բայց ոչ ավելի, քան 90 աշխատանքային օրով: ***Արդյունքում՝ Ծառայության պետի 542-Ա հրամանով նախատեսված ստուգման համար, որպես ստուգումն անհնարին դարձնող հանգամանք է դիտվել ընկերության տնօրենի ՀՀ-ից բացակայելու հանգամանքը: Ավելին՝ ստուգման ընթացքը ոչ թե կասեցվել է «ՀՀ-ում ստուգումների կազմակերպման և անցկացման մասին» ՀՀ օրենքով սահմանված կարգով, այլ՝ ստուգման հրամանն առհասարակ ուժը կորցրած է ճանաչվել:***

2. Ծառայության կողմից իրականացված դիտարկումների վերաբերյալ

«Սննդամթերքի անվտանգության մասին» ՀՀ օրենքի 15.1 հոդվածի 5-րդ մասի 2-րդ կետի համաձայն, սննդամթերքի, սննդամթերքի հետ շփվող նյութերի և սննդային ու կենսաբանական ակտիվ հավելումների մակնշմանը ներկայացվող պահանջներին անհամապատասխանության դեպքում, դիտարկման ընթացքում իրականացվում են իրացման (վաճառքի) կասեցում և նմուշառում՝ լաբորատոր փորձաքննության համար: Վերահսկողության արդյունքում պարզվեց, որ ***Ծառայության կողմից 2013թ.-ի ընթացքում մի շարք դիտարկումներ կատարվել են վերը նշված կետի պահանջի խախտումներով:*** Այսպես՝

- Դիտարկում իրականացնելու մասին թվով 14 հրամաններով դիտարկումներ են կատարվել 277 տնտեսվարող սուբյեկտներում, որոնց արդյունքում հայտնաբերված մակնշման անհամապատասխանությունների պատճառով կազմվել է արտադրանքի իրացումը (վաճառքը) կասեցնելու վերաբերյալ թվով 214 արձանագրություն, պիտանիության ժամկետն անցած սննդամթերքի համար՝ իրացումն արգելելու մասին

թվով 9 որոշում, *սակայն ոչ մի դեպքում չի կատարվել նմուշառում՝ լաբորատոր փորձաքննության նպատակով:*

- Դիտարկում իրականացնելու մասին թվով 2 հրամաններով դիտարկումներ են կատարվել 2 տնտեսվարող սուբյեկտներում, որոնց արդյունքում անհամապատասխանություններ են հայտնաբերվել 7 տեսակի հացի մակնշման մեջ, սակայն *լաբորատոր փորձարկման համար նմուշառում չի կատարվել 5 տեսակի հացի համար:*

- Դիտարկում իրականացնելու մասին թվով 5 հրամաններով դիտարկումներ են կատարվել 268 տնտեսվարող սուբյեկտներում, որոնց արդյունքում հայտնաբերված *մակնշման անհամապատասխանությամբ մի շարք արտադրանքի իրացումը (վաճառքը) կասեցնելու վերաբերյալ արձանագրություն չի կազմվել և նմուշառում չի կատարվել՝ լաբորատոր փորձաքննության համար:*

- Դիտարկում իրականացնելու մասին թվով 1 հրամանով դիտարկում է կատարվել 15 տնտեսվարող սուբյեկտներում, որոնց արդյունքում հայտնաբերված *մակնշման անհամապատասխանություններով սննդամթերքի համար արտադրանքի իրացումը (վաճառքը) կասեցնելու վերաբերյալ արձանագրություն չի կազմվել:* Այդ արտադրանքներից կատարվել է հսկիչ գնում և ուղարկվել լաբորատոր փորձաքննության: Մեկ ապրանքանիշի պանրի *նմուշը չի համապատասխանել մանրէաբանական ԱՅԽՄ ցուցանիշներով սահմանված պահանջներին:*

Արձանագրվել են նաև դեպքեր, երբ դիտարկումներ են կատարվել 91 տնտեսվարող սուբյեկտներում, որոնց արդյունքում մակնշման, պիտանիության ժամկետի, անվտանգության և որակի պահանջներին *անհամապատասխանություն չի հայտնաբերվել,* սակայն թվով 5 տնտեսվարող սուբյեկտներում *կատարվել է նմուշառում՝ լաբորատոր փորձաքննության համար, ինչի արդյունքում նույնպես անհամապատասխանություն չի հայտնաբերվել:*

3. Ծառայության կողմից իրականացվող սահմանային հսկողության վերաբերյալ

- Ուսումնասիրության արդյունքում պարզվեց, որ անասնաբուժական դեղամիջոցներ ներմուծելիս սահմանային հսկիչ կետերում Ծառայության կողմից օգտագործվում են նմուշառման ակտեր, որոնք ստորագրվում են Ծառայության սահմանային հսկիչ կետերի աշխատակիցների, ներմուծող կազմակերպության ներկայացուցիչների և մաքսային մարմնի ներկայացուցչի կողմից: Ակտերի ուսումնասիրությունից պարզվեց, որ դրանցում, ի թիվս այլ տվյալների, նախատեսված է սյունակ, որտեղ լրացվում է դեղամիջոցների վերցված նմուշների քանակը և

չափաքանակը, սակայն Ծառայության գրավոր պարզաբանման համաձայն, ***թեպետ ստորագրվում են այդ նմուշառման ակտերը, սակայն իրականում նմուշառման գործառույթ չի իրականացվում***, ավելին՝ ***վերը նշված նմուշառման ակտերը որևէ իրավական ակտով սահմանված չեն***:

- Սննդամթերքի, անասնակերի, սննդային և կերային հավելումների ներմուծման ժամանակ լաբորատոր փորձաքննության նպատակով իրականացվում է նմուշառում: ՀՀ կառավարության 2007թ. ապրիլի 19-ի թիվ 598-Ն որոշմամբ սահմանվել է նմուշառման գրանցամատյանի օրինակելի ձևը (ձև 3) և վարման կարգը: Ձև 3-ում նախատեսված է վերցված նմուշների հետ վերադարձման արձանագրության տվյալների համար հատուկ սյունակ: ***Ծառայության կողմից չի պահպանվում ՀՀ կառավարության վերոնշյալ որոշմամբ սահմանված գրանցամատյանի ձևը***:

- ՀՀ կառավարության 2007թ. օգոստոսի 30-ի թիվ 1093-Ն որոշման Հավելված 1-ով սահմանվել է բույսերի, բուսական արտադրանքի և կարգավորող առարկաների արտահանման կարգը, բուսասանիտարական հավաստագրի տրամադրման կարգը և ձևը, որը հանդիսանում է երաշխիք, որ արտահանվող բույսը զերծ է վնասակար օրգանիզմներից: Կարգի 21-րդ կետի համաձայն՝ բույսերի, բուսական արտադրանքի արտահանման ժամանակ Ծառայությունը տրամադրում է Բուսասանիտարական Հավաստագիր: Կարգի 23-րդ կետի համաձայն՝ արտահանման համար Բուսասանիտարական **Հավաստագիրը տրվում է արտահանողի կողմից ներկայացված արտահանվող բեռի վերաբերյալ Բուսասանիտարական Անձնագրի հիման վրա**: Ծառայության պետի 2011թ. սեպտեմբերի 14-ի թիվ 30-Ն հրամանով էլ հաստատվել է բուսասանիտարական անձնագրի ձևը և տրամադրման կարգը: Բուսասանիտարական անձնագիրը, ի թիվս այլ տվյալների, պարունակում է նաև տվյալներ՝ բույսերի, բուսական արտադրանքի ախտահանման-վարակազերծման վերաբերյալ:

«Բուսասանիտարիայի մասին» ՀՀ օրենքի 2-րդ հոդվածով սահմանված է բուսասանիտարական հավաստագրի և բուսասանիտարական անձնագրի հասկացությունը, և համաձայն վերոնշյալ հոդվածի, բուսասանիտարական հավաստագիրը պատրաստված է բույսերի կարանտինի և բույսերի պաշտպանության միջազգային համաձայնագրի նմուշին համապատասխան և հավաստում է, ***որ բեռը համապատասխանում է բուսասանիտարական կանոնների և նորմերի պահանջներին***, իսկ բուսասանիտարական անձնագիրը փաստաթուղթ է, ***որն ուղեկցում է հանրապետությունում արտադրված բույսերը, բուսական արտադրանքը, կարգավորվող առարկաները և հավաստում, որ բեռը ստուգված է ու զերծ կարանտին վնասակար***

օրգանիզմներից, նաև հիմք է հանդիսանում արտահանման բուսասանիտարական հավաստագրի տրամադրման համար:

Վերահսկողության ընթացքում ընտրանքային կարգով իրականացվել է ՀՀ-ից պարենային և սերմնացու կարտոֆիլի, թարմ ծիրանի, կեռասի և խաղողի արտահանման նկատմամբ Ծառայության սահմանային հսկողության իրականացման գործառնության ուսումնասիրություն: Պարզվեց, որ 2012թ.-ին, համաձայն Ծառայության ներկայացրած տվյալների, ՀՀ-ից արտահանվել է 1137420կգ կարտոֆիլ, իսկ 2013թ.-ին¹⁰ 15550332.9կգ կարտոֆիլ: Ծիրան արտահանվել է 2012թ.-ին՝ 13330256.1կգ, 2013թ.-ին¹¹ 19563015.2կգ, կեռաս արտահանվել է 2012թ.-ին՝ 1092607.75կգ, 2013թ.-ին¹² 553104.8կգ, խաղող՝ 2012թ.-ին՝ 10620429.8կգ, 2013թ.-ին՝ 671491.7կգ:

Հարկ է նշել, որ ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարության պաշտոնական կայքի տվյալներով 29.08.2013թ.-ի դրությամբ ՀՀ-ից արտահանվել է 23240000.0կգ ծիրան այն դեպքում, երբ Ծառայության տվյալներով 09.12.2013թ. դրությամբ արտահանվել է 19563015.2կգ:

- 2012թ.-ի ընթացքում ՀՀ-ից արտահանված կարտոֆիլի *ոչ մի խմբաքանակ լաբորատոր փորձաքննության չի ենթարկվել, և խմբաքանակները չեն ունեցել բուսասանիտարական անձնագրեր:*
- 2013թ.-ի ընթացքում ՀՀ-ից արտահանված կարտոֆիլի 633 խմբաքանակներից *լաբորատոր փորձաքննության են ենթարկվել միայն 35 խմբաքանակ, և խմբաքանակները չեն ունեցել բուսասանիտարական անձնագրեր:*
- 2012թ.-ի ընթացքում ՀՀ-ից արտահանված ծիրանի *լաբորատոր փորձաքննությունն իրականացվել է ընդամենը 21 խմբաքանակի դեպքում, կեռաս՝ 2 խմբաքանակի դեպքում, իսկ խաղողի արտահանման ժամանակ ընդհանրապես չի իրականացվել: Խմբաքանակները չեն ունեցել բուսասանիտարական անձնագրեր:*
- 2013թ.-ի ընթացքում ՀՀ-ից արտահանված ծիրանի *լաբորատոր փորձաքննությունն իրականացվել է ընդամենը 3 խմբաքանակի դեպքում, խաղող՝ 73 խմբաքանակի դեպքում, իսկ կեռասի արտահանման ժամանակ ընդհանրապես չի իրականացվել: Խմբաքանակները չեն ունեցել բուսասանիտարական անձնագրեր:*

Ավելին, Ծառայության պետի 2011թ. սեպտեմբերի 14-ի թիվ 30-Ն հրամանով հաստատված բուսասանիտարական անձնագրի տրամադրման կարգի 5-րդ կետի

¹⁰ 22.11.2013թ. դրությամբ

¹¹ 09.12.2013թ. դրությամբ

¹² 09.12.2013թ. դրությամբ

համաձայն, անձը (բեռը տեղափոխող) բուսասանիտարական անձնագիր ստանալու համար տեղափոխումից կամ իրացումից առնվազն երեք աշխատանքային օր առաջ Ծառայության մարզային ստորաբաժանման տեսուչին հայտ է ներկայացնում բեռի բուսասանիտարական ստուգում իրականացնելու և բուսասանիտարական անձնագիր ստանալու համար: Նույն կարգի 15-րդ կետի համաձայն, տրամադրված բուսասանիտարական անձնագրերի վերաբերյալ մարզային ստորաբաժանումը յուրաքանչյուր ամիս էլեկտրոնային կամ թղթային եղանակով հաշվետվություն է ներկայացնում ծառայության բուսասանիտարիայի տեսչություն:

Վերահսկողության ընթացքում Ծառայության բուսասանիտարիայի տեսչությունից պահանջվել է տեղեկատվություն՝ վերոնշյալ հաշվետվությունների վերաբերյալ: Սակայն, Ծառայության կողմից ներկայացված տեղեկատվության համաձայն, Ծառայության մարզային ստորաբաժանումները բուսասանիտարական անձնագրերի տրամադրման վերաբերյալ ***որևէ հաշվետվություն չեն ներկայացրել բուսասանիտարիայի տեսչություն, քանի որ բուսասանիտարական անձնագրեր չեն տրամադրվել:***

Արդյունքում՝ ***ՀՀ-ում արտադրված բույսերը, բուսական արտադրանքը, կարգավորող առարկաները ՀՀ տարածքում տեղափոխվում են առանց բուսասանիտարական անձնագրերի, իսկ բուսասանիտարական անձնագրեր չունեցող, ինչպես նաև լաբորատոր փորձաքննություն չանցած խմբաքանակները Ծառայության սահմանային հսկիչ կետերի կողմից ընդամենը զննվում են, և արտահանողներին տրվում են բուսասանիտարական հավաստագրեր:***

- ՀՀ կառավարության 21.10.2010թ. թիվ 1442-Ն որոշման 6-րդ կետի համաձայն, բեռների տարանցիկ փոխադրումն իրականացվում է «Տարանցիկ փոխադրում» մաքսային ռեժիմով, կենդանիների դեպքում՝ **Ծառայության գրավոր թույլտվությամբ** (մեկ օրյա ժամկետում), որտեղ նշվում են երթուղին, երթուղու կանգառները, կենդանիների կերակրման տեղերը: Տարանցիկ փոխադրման թույլտվությունը ստանալու համար տեղեկությանը կից տեսչություն է ներկայացվում կենդանիների տվյալ խմբաքանակի առողջության կամ անասնաբուժական սերտիֆիկատը կամ անասնաբուժական վկայականը՝ բնօրինակով:

2013թ.-ի սեպտեմբերի 28-ին Վրաստանից Հայաստանով տարանցիկ Իրան է տեղափոխվել 750 գլուխ մանր եղջերավոր անասուն: Սակայն դրանց տարանցիկ փոխադրման թույլտվության համար Ծառայությանը դիմում չի ներկայացվել: Դրա փոխարեն 27.09.2013թ.-ին ներկայացվել է ռուսերեն լեզվով գրություն, ըստ որի կազմակերպությունը դիմել է 750 գլուխ մանր եղջերավոր կենդանիների տարանցիկ

փոխադրման համար՝ Սադախլո-Մեղրի-Իրան երթուղով, առանց կենդանիների տվյալ խմբաքանակի առողջության կամ անասնաբուժական սերտիֆիկատի կամ անասնաբուժական վկայականի բնօրինակի: Նույն օրը Ծառայության անասնաբուժության տեսչության պետի ստորագրությամբ թույլատրվել է **710 գլուխ** մանր եղջերավոր կենդանիների տարանցիկ փոխադրումը՝ առանց բեռնաթափելու: 750 գլուխ կենդանիները ՀՀ տարածք են մտել 28.09.2013թ.-ին՝ Բագրատաշենի սահմանային հսկիչ կետով, և ՀՀ-ից դուրս եկել՝ 30.09.2013թ.-ին:

- ՀՀ ԿԱ Պետական եկամուտների կոմիտեից 04.12.2013թ.-ին ստացված՝ ՀՀ-ից արտահանված մանր և խոշոր կենդանիների խմբաքանակների վերաբերյալ տվյալները համադրելով Ծառայությունից 11.12.2013թ.-ին ստացված նույն տվյալների հետ, պարզվում է, որ ՀՀ ԿԱ ՊԵԿ տեղեկատվությամբ առկա արտահանված կենդանիների մի շարք խմբաքանակների վերաբերյալ տվյալներ *բացակայում են* Ծառայությունում:

- Անասունների արտահանման ժամանակ Ծառայություն են դիմում կարանտինի թույլտվության համար, որը տրվում է Ծառայության պետի կողմից: Մի շարք գործերում Ծառայության պետի թույլտվությունում նշված է՝ *«հայտնում են, որ թույլատրվում է համայնքում գտնվող տարածքը, որ վարձակալվել է, օգտագործել գյուղատնտեսական կենդանիների կարանտինային միջոցառումների անցկացման համար»*: Սակայն, ուսումնասիրությունից պարզվեց, որ *գործերը թերի են*, ավելին՝ ոչ բոլոր գործերում կան վարձակալության պայմանագրեր, իսկ *ձեռագիր գրված առոչինչ պայմանագրերից ծագող իրավունքներն էլ գրանցված չեն* ՀՀ ԿԱ կադաստրի պետական կոմիտեում:

- Ծառայության պետի 27.01.2012թ.-ի թիվ 8-Ա հրամանի համաձայն, արտահանմանը նախորդող կարանտինի ավարտից հետո՝ հաջորդ խմբաքանակի համար, կենդանիների հավաքատեղին կարող է օգտագործվել Ծառայության մարզային կենտրոնների թույլտվությամբ, որը տրվում է *կենդանիների հավաքատեղի սանիտարական անվտանգությունը հավաստող լաբորատոր հետազոտության արդյունքների առկայության դեպքում*:

Վերահսկողության ընթացքում պարզվեց, որ Ծառայության մարզային կենտրոնների կողմից թույլատրվել է կենդանիների հավաքատեղին օգտագործել *առանց սանիտարական անվտանգությունը հավաստող լաբորատոր հետազոտության արդյունքների առկայության*:

- ՀՀ կառավարության 21.10.2010թ.-ի 1442-Ն որոշման 10-րդ կետի համաձայն, սահմանային հսկիչ կետում կենդանիների զննման ընթացքում վարակիչ

հիվանդությունների ախտանիշների առկայության դեպքում կենդանիներից կատարվում է ախտաբանական նյութի նմուշառում, կենդանիների խմբաքանակը ենթարկվում է կարանտինի: Վերահսկողության ընթացքում պարզվեց, որ ***մման որևէ դեպք չի գրանցվել:***

4. Վարչական վարույթի գործերի և ակտերի հաշվառման և վարման կարգի նկատմամբ հսկողության վերաբերյալ

Ծառայության պետի 2012թ. հունիսի 15-ի թիվ 93-Ն հրամանով հաստատվել է Ծառայության աշխատակազմում վարչական վարույթի վերաբերյալ գործերի, դրանց հաշվառման գրանցամատյանների և վարչական ակտերի հաշվառման գրանցամատյանների վարման կարգն ու պայմանները սահմանող կարգը:

- Կարգի 57-րդ կետի համաձայն՝ Ծառայության աշխատակազմի իրավաբանական վարչությունը յուրաքանչյուր տարվա ավարտից հետո ուսումնասիրում է վարչական վարույթի վերաբերյալ գործերի, դրանց հաշվառման գրանցամատյանների և ակտերի հաշվառման գրանցամատյանների վարման սահմանված կարգի պահպանման վիճակը և Ծառայության աշխատակազմի ղեկավարին ներկայացնում եզրակացություն: Ուսումնասիրությամբ պարզվեց, որ ***Ծառայության իրավաբանական վարչության կողմից չի կատարվում Ծառայության պետի հրամանով հաստատված կարգի պահանջը:***

- Կարգի 58-րդ կետի համաձայն՝ վարչական վարույթի վերաբերյալ գործերը, դրանց հաշվառման և ակտերի հաշվառման գրանցամատյանները յուրաքանչյուր տարվա ավարտից հետո՝ մինչև դրան հաջորդող տարվա մարտ ամիսը հանձնվում և պահպանվում են ընդհանուր բաժնում՝ Ծառայության գործավարության կարգին և «Արխիվային գործի մասին» ՀՀ օրենքին համապատասխան: Ուսումնասիրությամբ պարզվեց, որ ***Ծառայությունում չի պահպանվում Ծառայության պետի հրամանով հաստատված կարգի պահանջը:***

5. «Հանրապետական անասնաբուժասանիտարական և բուսասանիտարական լաբորատոր ծառայությունների կենտրոն» պետական ոչ առևտրային կազմակերպություն (այսուհետ՝ ՊՈԱԿ)

ՊՈԱԿ-ը¹³ ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարության սննդամթերքի անվտանգության համակարգում գործող կենդանիների հիվանդությունների,

¹³ ՊՈԱԿ-ի տնօրենին նշանակում է Ծառայության պետը

կենդանական ծագման հումքի, մթերքի, սննդամթերքի անվտանգության լաբորատոր փորձաքննություններ իրականացնող միակ կազմակերպությունն է:

- Ուսումնասիրության ընթացքում պարզվել է, որ ՊՈԱԿ-ում գործող Սննդամթերքի անվտանգության հետազոտությունների լաբորատորիայում առկա 183 լաբորատոր սարքավորումներից նախկինում ստուգաչափվել են միայն **39-ը, որոնց ստուգաչափման ժամկետները լրացել են, իսկ 32 սարքավորումներ նոր են և ընդհանրապես չեն ստուգաչափվել:** Ստուգաչափման ժամկետները լրացած և չստուգաչափված սարքավորումներով կատարվել են բազմաթիվ փորձաքննություններ և տրվել լաբորատոր եզրակացություններ:

- «Չափումների միասնականության ապահովման մասին» ՀՀ օրենքի 16-րդ հոդվածի 10-րդ կետի համաձայն, օրենսդրական չափագիտական հսկողության ենթակա **չստուգաչափված չափման միջոցների շահագործումն արգելվում է**, իսկ ՀՀ օրենսդրությամբ¹⁴ նախատեսված է պատասխանատվություն՝ վերը նշված չստուգաչափված սարքավորումները շահագործելու համար:

- ՊՈԱԿ-ը «Չափագիտության ազգային ինստիտուտ» ՓԲԸ-ի հետ սարքերի ստուգաչափման համար պայմանագիր կնքել է միայն 2013թ.-ի հոկտեմբերի 9-ին: Այսինքն՝ մինչև 09.10.2013թ.-ը ՊՈԱԿ-ի ենթակայության տակ գործող Սննդամթերքի անվտանգության հետազոտությունների **լաբորատորիան աշխատել է չստուգաչափված սարքավորումներով:** Արդյունքում՝ **չստուգաչափված սարքավորումներով կատարված հետազոտությունների հիման վրա տրվել են բազմաթիվ լաբորատոր եզրակացություններ, որոնց հիման վրա էլ՝ Ծառայության կողմից տրվել են բազմաթիվ հավաստագրեր և թույլտվություններ** (ներմուծման, արտահանման և այլն):

¹⁴ «ՀՀ վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ» օրենսգրքի 188-րդ հոդվածի համաձայն, տեսակը չհաստատված, պետական չափագիտական հսկողության և վերահսկողության ենթակա ոլորտներում չստուգաչափված չափման միջոցներ կիրառելը, չափման միջոցների ստուգաչափման կանոնները, վկայագրված չափումների կատարման մեթոդիկաները, չափագիտական կանոնները և նորմերը, չհաստատված տեսակների չափման միջոցների թողարկման պահանջները խախտելը առաջացնում են տուգանքի նշանակում՝ սահմանված նվազագույն աշխատավարձի հարյուրապատիկից մինչև երեքհարյուրապատիկի չափով:

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

- Անտառային վնասատուների և հիվանդությունների դեմ ավիացիոն քիմիական պայքարի իրականացման համար 2013թ.-ին մրցույթի հրավեր ստացած կազմակերպություններից ոչ մեկը չունի տեխնիկական բնութագրով պահանջվող առնվազն մեկ ինքնաթիռ, դելտապլան կամ ուղղաթիռ:
- Պայմանագիրը կնքվել է «Ագրո Էյր Սերվիս» ՍՊԸ-ի հետ (հանդիսանում է նաև նախորդ տարվա իրականացնողը), որն էլ իր հերթին պայմանագիր է կնքել «Արմ Աէրո» ՓԲԸ-ի հետ՝ պահանջված ինքնաթիռի/ուղղաթիռի առկայությունն ապահովելու համար:
- 2012թ. և 2013թ.-ին «Ագրո Էյր Սերվիս» ՍՊԸ-ի կողմից կնքված երկու պայմանագրերի (ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարության հետ և «Արմ Աէրո» ՓԲԸ-ի հետ) արժեքների ընդհանուր տարբերությունն կազմում է 45,510.0 հազ. դրամ: Ոչ միջնորդավորված, փաստացի ծառայություններ մատուցող կազմակերպության հետ պայմանագիր կնքելու դեպքում կտնտեսվեր 45,510.0 հազ. դրամ:
- «Ագրո Էյր Սերվիս» ՍՊԸ-ի 2012թ.-ի հասույթի 100%-ը և 2013թ.-ի հասույթի 94.65%-ը կազմում են ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարության հետ կնքված պայմանագրերը:
- «Ագրո Էյր Սերվիս» ՍՊԸ-ի տնօրենը հանդիսանում է ՀՀ պաշտպանության նախարարության աշխատակից, իսկ ընկերության աշխատակիցների մի մասը (որոնք ընդունվել են աշխատանքի միայն ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարությանը ծառայությունների մատուցման ժամանակահատվածի համար) հանդիսանում են «Արմ Աէրո» ՓԲԸ-ի աշխատակիցներ:
- 06.03.2013թ.-ին «Ամասիա» ՍՊԸ-ի կողմից մատակարարած 1025000 դոզա կենդանիների պատվաստանյութը չի համապատասխանել պայմանագրի տեխնիկական բնութագրով սահմանված պահանջներին: Պայմանագրի համաձայն ընկերությունից պետք է գանձվի պայմանագրով սահմանված տուգանք՝ 2,505.9 հազ. դրամ գումարով:
- «Ամասիա» ՍՊԸ-ն պատվաստանյութերի մատակարարման արդյունքում, ըստ ներկայացված փաստաթղթերի, դաբաղի 1 դոզայի մասով կրել է 7.8 դրամի վնաս, կամ միայն դաբաղի չափաբաժնով՝ 16,875.0 հազ. դրամի վնաս, իսկ ընդհանուր պայմանագրի մասով (501,181.0 հազ. դրամ արժեքով) ընկերությունը կրել է 8,902.5 հազ. դրամի վնաս (առանց բեռնափոխադրման ծախսերի):
- Պատվաստանյութերի մատակարարման մրցույթին գնառաջարկ ներկայացրած «Ամասիա» և «Ագրոհոլդինգ Արմենիա» ՍՊԸ-ներն ունեն փոխկապակցված

բաժնետերեր, որոնք ներկայումս գործունեություն են իրականացնում միևնույն հասցեում: Արդյունքում ստացվում է, որ գնառաջարկ են ներկայացնում երկու փոխկապակցված բաժնետեր ունեցող ընկերություններ, որոնցից մեկը վերոնշյալ գործարքի արդյունքներով, ըստ ներկայացված փաստաթղթերի, կրում է վնասներ:

- 2012-2013թթ.-ին ներկրված «Թռչունների կեղծ ժանտախտ (Նյուքասլ) «H» շտամի նկատմամբ պատվաստանյութը» ընդգրկված չէ ՀՀ-ում գրանցված անասնաբուժական դեղամիջոցների ցանկում:
- 5000կգ քլորակիր գնելու համար ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարությունը «Բիո Ունիվերսալ» ՍՊԸ-ին վճարել է 5,600.0 հազ. դրամ, վերջինս այն ձեռք է բերել անմիջապես քլորակիր արտադրող կազմակերպությունից: Համապատասխան արտադրողից քլորակրի ձեռք բերման դեպքում կտնտեսվեր 1,850.0 հազ. դրամ:
- 10000կգ կաուստիկ սոդա, 2000կգ ֆորմալին և 10000 հատ փորձանոթ գնելու համար ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարությունը «Բիո Ունիվերսալ» ՍՊԸ-ին վճարել է 16,900.0 հազ. դրամ, որը արտադրող կամ ներմուծող չի հանդիսանում: Վերջինս նշված ապրանքները գնել է ներմուծող ընկերություններից, որոնցից ապրանքների ձեռք բերման դեպքում կտնտեսվեր 2,040.0 հազ. դրամ:
- 2013թ.-ին աշնանացան ցորենի գնման ընթացքում նախատրակավորման փուլ են անցել երկու կազմակերպություն «Դոնսկոյ Ագրոխիմ Ֆենտրը»՝ մեկ տոննայի համար 344.3 հազ. դրամ (810 ԱՄՆ դոլար) և «Սեմենա Ստավրոպոլյան»՝ 349.4 հազ. դրամ (850 ԱՄՆ դոլար) առաջարկներով այն դեպքում, երբ ՀՀ ՎՊ վերահսկող հանձնաժողովին ներկայացվել է գնառաջարկների ներկայացման վերջնաժամկետից մեկ օր առաջ թվագրված ամսաթվով (16.07.2013թ.) գրություն, որով «Սեմենա Ստավրոպոլյան» ընկերությունը ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարին ներկայացրել է գնառաջարկ, ըստ որի մեկ տոննայի գինը կազմում էր 805 ԱՄՆ դոլար (ներառյալ՝ տեղափոխումը մինչև մարզեր):
- Առաջին բանակցությունից հետո «Դոնսկոյ Ագրոխիմ Ֆենտր» ընկերությունն առաջարկել է 332.4 հազ. դրամ մեկ տոննայի համար (810 ԱՄՆ դոլար), իսկ «Սեմենա Ստավրոպոլյան»՝ 338.6 հազ. դրամ (825 ԱՄՆ դոլար՝ վերոնշյալ նամակով ներկայացված 805 ԱՄՆ դոլարից 20 ԱՄՆ դոլարով բարձր):
- Երկրորդ բանակցությունից հետո «Սեմենա Ստավրոպոլյան» ընկերությունն առաջարկել է արդեն մեկ տոննայի համար 330,348 դրամ (805 ԱՄՆ դոլար), իսկ «Դոնսկոյ Ագրոխիմ Ֆենտրը»՝ 326.2 հազ. դրամ (795 ԱՄՆ դոլար), որը «Սերմերի գործակալություն» ՊՈԱԿ-ի կողմից անվավեր է ճանաչվել:

- Հետագայում, «Գոնսկոյ Ագրոխիմ Ցենտր» ընկերությունը գրությամբ դիմել է ՀՀ կառավարությանը և ՀՀ վերահսկիչ պալատին, համաձայն որի վերջինիս ավելի ցածր գնառաջարկը՝ 326.2 հազ. դրամ (795 ԱՄՆ դոլար), մրցութային հանձնաժողովի կողմից չի գնահատվել՝ ուշ ներկայացնելու պատճառով:
- «Սերմերի գործակալություն» ՊՈԱԿ-ը «Սեմենա Ստավրոպոլյա» ընկերության հետ կնքել է պայմանագիր, ըստ որի 1 տոննա էլիտային ցորենի գինը կազմել է 330.3 հազ. դրամ (805 ԱՄՆ դոլար)՝ ներառյալ տեղափոխումը Հայաստան: Պայմանագրի արժեքը, ներառյալ 20 տոննա սուպեր էլիտար ցորենի գինը, կազմել է 380.0 հազ. ԱՄՆ դոլար:
- «Սեմենա Ստավրոպոլյա» ընկերությունը ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարությանը գնառաջարկ ներկայացրել էր էլեկտրոնային եղանակով՝ էլեկտրոնային փոստի միջոցով: Այդ էլեկտրոնային հասցեով հարցում կատարելու նպատակով վերահսկող հանձնաժողովի կողմից ստեղծված էլեկտրոնային հասցեով կատարված հարցմանը ընկերությունը պատասխանել է, որ էլիտային բոլոր սորտերի ցորենի գինը տեղում 1 տոննայի համար կազմում է 415 ԱՄՆ դոլար՝ առանց ԱԱՀ: Եթե հաշվի առնենք, որ 1 տոննա ցորենի տեղափոխման ամենաբարձր գինը կազմում է 6000 ռուբլի, կամ 187 ԱՄՆ դոլար, ապա՝ էլիտար ցորենի վերջնական գինը, առանց ԱԱՀ-ի, կկազմի 602 ԱՄՆ դոլար:
- Ընդհանուր առմամբ, 2013թ.-ին ներկրվել է 440 տոննա ցորեն: Մեկ տոննա ցորենի գնային տարբերությունը կազմում է 193 ԱՄՆ դոլար:
- 2013թ.-ին գարնանացան գարու, եգիպտացորենի, առվույտի և կորնզանի սերմերի գնման հայտարարությամբ հայտերի վերջնաժամկետ է սահմանվել 2013թ. հունվարի 8-ը՝ ընդամենը 11 օրացույցային օր՝ «Գնումների մասին» ՀՀ օրենքով նախատեսված առնվազն 25 օրացույցային օրվա փոխարեն:
- Գարնանացան գարու համար նախատեսված սերմերի սորտերը տարբերվում են հայտի հայերեն և ռուսերեն տարբերակներում, դրանք տարբեր են նաև մրցույթի արդյունքում «ՍկիֆԱգրոս» ՍՊԸ-ի հետ կնքված պայմանագրում: Բացի այդ, պայմանագրում գարու սերմերի քանակները տարանջատված չեն ըստ սերմերի տեսակների:
- Գարնանացան սերմերի պայմանագրով նախատեսվել էր մատակարարել ընդհանուր 2180տ սերմ, սակայն 20 օր հետո կատարված փոփոխությամբ քանակը նվազեցվել է մինչև 1238տ, այդուհանդերձ փաստացի մատակարարվել է 1121.6տ: Բացի այդ, 541.5 տոննան մատակարարվել է ժամկետից ուշ, ինչի համար

պայմանագրով նախատեսված է տույժ՝ օրական 0.05%, ինչը պատվիրատուն չի հաշվարկել:

- 25.06.2013թ.-ի դրությամբ 2տ եգիպտացորենի և 127տ կորնզանի սերմը չի բաժանվել գյուղացիներին՝ 47,690.0 հազ. դրամ արժեքով (պահեստավորված են մարզերում): ՀՀ կառավարության 13.06.2013թ.-ի թիվ 667-Ն որոշման համաձայն՝ չիրացված սերմերը օգտագործվելու են 2014թ.-ի գարնանը:
- 2012թ.-ին տոհմային երինջներ մատակարարելու համար 19.12.2011թ.-ին պայմանագիր է կնքվել «ԴԱԽԽԱՆ» ՍՊԸ և Ա/Չ Սամվել Ամիրխանյան կոնսորցիումի հետ: Ընկերությունը երինջները ձեռք է բերել Agro-Vest Plus s.r.o. չեխական ընկերությունից, որը ստեղծվել է 2012թ. փետրվարի 29-ին՝ ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարության հետ պայմանագիրը կնքելուց և գումարը փոխանցելուց հետո: Դրա հիմնադիրը հանդիսանում է Էդիկ Ամիրխանյանը, ով կոնսորցիումի մասնակիցներից «ԴԱԽԽԱՆ» ՍՊԸ-ի տնօրեն Ռադիկ Ամիրխանյանի և Չեխիայում գրանցված Ա/Չ Սամվել Ամիրխանյանի եղբայրն է: Agro-Vest Plus s.r.o. չեխական ընկերությունը, ստեղծվելով 2012թ. փետրվարի 29-ին, չէր կարող հանդիսանալ մատակարարվող ապրանքների արտադրողը՝ այն պետք է ձեռք բերեր մեկ այլ կազմակերպությունից:
- Մատակարարված երինջների մաքսային հայտարարագրերի համաձայն, մեկ երինջի մաքսային արժեքը կազմել է 1,371.2 հազ. դրամ (ընդամենը 287,950.9 հազ. դրամ՝ 210 երինջի համար) այն դեպքում, երբ պայմանագրի արժեքը եղել է 270,900.0 հազ. դրամ: Հետևաբար՝ կոնսորցիումը, ըստ տվյալ փաստաթղթերի, կրել է 17,050.9 հազ. դրամի վնաս:
- ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարությունը պայմանագիրը կնքել էր 210 երինջների ձեռքբերման համար, սակայն նախարարության անունով մաքսագերծվել է 230-ը: Agro-Vest Plus s.r.o. չեխական ընկերության հաշիվ-ապրանքագրերով բոլոր 230 երինջների համար, որպես գնորդ, նշված է ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարությունը, իսկ որպես վճարող՝ «ԴԱԽԽԱՆ» ՍՊԸ-ն:
- 2013թ.-ին տոհմային երինջներ մատակարարելու համար 02.11.2012թ.-ին պայմանագիր է կնքվել «Դ. Թոմաս-Մյուլլեր-Յուխտ-ունդ Նուտցվիհ» և «Բիո Ունիվերսալ» ՍՊԸ կոնսորցիումի հետ, ըստ իրականացված փոխանցումների փաստաթղթերի, փոխանցվել է 1,009.75 հազ. եվրո, որը փոխանցումների օրերի փոխարժեքով կազմել է 551,111.7 հազ. դրամ, հետևաբար՝ կոնսորցիումը կրել է վնաս՝ 5,598.7 հազ. դրամի չափով:

- Մատակարարումն իրականացվել է՝ 26.04.2013թ.-ին՝ 415 գլուխ, 31.05.2013թ.-ին՝ 31 գլուխ, 01.06.2013թ.-ին՝ 33 գլուխ (մատակարարման վերջնաժամկետը՝ 30.04.2013թ.): Դեռևս չի մատակարարվել 6 գլուխ Շվից ցեղի տոհմային երինջ: Պայմանագրի համաձայն, մատակարարման ժամկետների խախտման դեպքում յուրաքանչյուր օրվա համար գանձվում է տույժ՝ չմատակարարված ապրանքի գնի 0.05 տոկոսի չափով, որը կազմում է համապատասխանաբար՝ 540.45 և 575.88 հազ. դրամ:
- Ծառայություն կողմից դիտարկումներ և ստուգումներ իրականացնելիս բազմաթիվ դեպքերում չեն կատարվել ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված պահանջները: Առկա են դեպքեր, երբ ստուգման արդյունքում հայտնաբերված և լաբորատոր փորձաքննության հիման վրա վտանգավոր ճանաչված սննդամթերքը չի ոչնչացվել, չի կազմվել համապատասխան արձանագրություն, ոչնչացման ակտերը չեն համապատասխանում ՀՀ կառավարության որոշմամբ հաստատված ձևին և այլն:
- Առկա են բազմաթիվ դեպքեր, երբ ստուգումները կասեցվում են և/կամ ստուգումներին ընթացք չի տրվում, չեն իրականացվում լաբորատոր փորձաքննություններ՝ պայմանավորված հանգամանքներով, որոնք մի շարք դեպքերում հիմնավոր չեն և չեն բխում ՀՀ օրենսդրության պահանջներից:
- Անասնաբուժական դեղամիջոցներ ներմուծելիս սահմանային հսկիչ կետերում Ծառայության կողմից օգտագործվում են իրավական ակտերով չնախատեսված նմուշառման ակտեր և իրականում նմուշառման գործառույթ չի իրականացվում:
- Ծառայության կողմից չի պահպանվում ՀՀ կառավարության որոշմամբ սահմանված՝ սննդամթերքի, անասնակերի, սննդային և կերային հավելումների ներմուծման ժամանակ լաբորատոր փորձաքննության նպատակով իրականացվող նմուշառման գրանցամատյանի ձևը:
- ՀՀ-ում արտադրված բույսերը, բուսական արտադրանքը, կարգավորող առարկաները ՀՀ տարածքում տեղափոխվում են առանց բուսասանիտարական անձնագրերի, իսկ բուսասանիտարական անձնագրեր չունեցող, ինչպես նաև լաբորատոր փորձաքննություն չանցած խմբաքանակները Ծառայության սահմանային հսկիչ կետերի կողմից ընդամենը զննվում են, և արտահանողներին տրվում են բուսասանիտարական հավաստագրեր:
- 2013թ. սեպտեմբերին Վրաստանից Հայաստանով տարանցիկ Իրան է տեղափոխվել 750 գլուխ մանր եղջերավոր անասուն՝ խախտելով ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված պահանջը՝ չի ներկայացվել համապատասխան դիմում, կենդանիների առողջության կամ անասնաբուժական սերտիֆիկատի կամ վկայականի բնօրինակ: Այդուհանդերձ

Ծառայության կողմից տրվել է տարանցիկ փոխադրման թույլտվություն՝ 710 գլխի համար, սակայն ՀՀ տարածք մտել և դուրս է եկել 750 գլուխ:

- Անասունների արտահանման ժամանակ կարանտինի թույլտվության գործերը թերի են, ոչ բոլոր գործերում կան վարձակալության պայմանագրեր, իսկ ձեռագիր գրված առոչինչ պայմանագրերից ծագող իրավունքները գրանցված չեն ՀՀ ԿԱ կադաստրի պետական կոմիտեում:
- Ծառայության մարզային կենտրոնների կողմից թույլատրվել է կենդանիների հավաքատեղին օգտագործել առանց սանիտարական անվտանգությունը հավաստող լաբորատոր հետազոտության արդյունքների առկայության:
- Ծառայությունում չի պահպանվում Ծառայության պետի հրամանով հաստատված՝ Ծառայության աշխատակազմում վարչական վարույթի վերաբերյալ գործերի, դրանց հաշվառման գրանցամատյանների և վարչական ակտերի հաշվառման գրանցամատյանների վարման կարգն ու պայմանները:
- ՀՀ-ից 2012 և 2013 թվականներին արտահանված ծիրանի քանակների վերաբերյալ ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարության և Ծառայության տվյալների համադրությամբ առկա է տարբերություն, այն է՝ 3677385.0 կգ. արտահանված ծիրանի վերաբերյալ տվյալներ բացակայում են Ծառայությունում:
- ՀՀ ԿԱ Պետական եկամուտների կոմիտեից և Ծառայությունից ստացված՝ ՀՀ-ից արտահանված մանր ու խոշոր կենդանիների խմբաքանակների վերաբերյալ տվյալների համադրությամբ, պարզվել է, որ ՀՀ ԿԱ ՊԵԿ տեղեկատվությամբ առկա արտահանված կենդանիների մի շարք խմբաքանակների վերաբերյալ տվյալները բացակայում են Ծառայությունում:
- «Հանրապետական անասնաբուժասանիտարական և բուսասանիտարական լաբորատոր ծառայությունների կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի Սննդամթերքի անվտանգության հետազոտությունների լաբորատորիայում առկա 183 լաբորատոր սարքավորումներից նախկինում ստուգաչափվել են միայն 39-ը, որոնց ստուգաչափման ժամկետները լրացել են, իսկ 32 սարքավորումներ նոր են և ընդհանրապես չեն ստուգաչափվել: «Չափումների միասնականության ապահովման մասին» ՀՀ օրենքի 16-րդ հոդվածի 10-րդ կետի համաձայն, օրենսդրական չափագիտական հսկողության ենթակա չստուգաչափված չափման միջոցների շահագործումն արգելվում է, իսկ «Վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ» ՀՀ օրենսգրքով նախատեսված է պատասխանատվություն՝ վերը նշված չստուգաչափված սարքավորումները շահագործելու համար:

- ՊՈԱԿ-ը «Չափագիտության ազգային ինստիտուտ» ՓԲԸ-ի հետ սարքերի ստուգաչափման համար պայմանագիր կնքել է միայն 2013թ.-ի հոկտեմբերի 9-ին: Այսինքն՝ մինչև 09.10.2013թ.-ը ՊՈԱԿ-ի ենթակայության տակ գործող Սննդամթերքի անվտանգության հետազոտությունների լաբորատորիան աշխատել է չստուգաչափված սարքավորումներով: Արդյունքում՝ չստուգաչափված սարքավորումներով կատարված հետազոտությունների հիման վրա տրվել են բազմաթիվ լաբորատոր եզրակացություններ, որոնց հիման վրա էլ՝ Ծառայության կողմից տրվել են բազմաթիվ հավաստագրեր և թույլտվություններ (ներմուծման, արտահանման և այլն):

ԱՌԱՋԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարությանը՝

- Ձեռնարկել միջոցներ՝ մրցույթների և գնումների գործընթացում շուկայի առավել բազմակողմանի վերլուծության իրականացման ուղղությամբ՝ պետական միջոցների օգտագործման արդյունավետությունը և տնտեսումը ապահովելու նկատառումներով, հնարավորության սահմաններում ձեռքբերումն իրականացնելով անմիջապես արտադրող և/կամ ներմուծող կազմակերպություններից:
- Պայմանագրերի տեխնիկական բնութագրերում նախատեսել ՀՀ-ում գրանցված անասնաբուժական ղեղամիջոցների ցանկում ընդգրկված պատվաստանյութեր:
- Հաշվի առնելով, որ հանրապետությունում բարձր վերարտադրության սերմացուների պահանջարկը հիմնականում բավարարվում է ներմուծման հաշվին, հետևաբար՝ ճիշտ (ժամանակին) պլանավորել և իրականացնել այդ սերմացուների գնման գործընթացը: Արդյունքում՝ սերմացուն ձեռք կբերվի ոչ թե միջնորդ կազմակերպություններից, այլ՝ անմիջապես արտադրողից՝ խնայելով պետական բյուջեի միջոցները:
- Ձեռնարկել միջոցներ՝ արձանագրված 2,505.9 հազ. դրամ գումարով տուգանքը «Ամասիա» ՍՊԸ-ից գանձելու ուղղությամբ:
- Ձեռնարկել միջոցներ՝ ժամկետից ուշ մատակարարված սերմի մասով տույժերի հաշվարկման և «ՍկիֆԱգրոս» ՍՊԸ-ից գանձման ուղղությամբ:
- Ձեռնարկել միջոցներ՝ արձանագրված 540.45 և 575.88 հազ. դրամ տույժերը «Բիո Ունիվերսալ» ՍՊԸ-ից գանձելու և 6 գլուխ շվից ցեղի տոհմային երինջների մատակարարումն ապահովելու ուղղությամբ:

- Պահպանել «Գնումների մասին» ՀՀ օրենքով սահմանված պահանջների կատարումը, մասնավորապես՝ հայտերի ներկայացման վերջնաժամկետ սահմանել օրենքով նախատեսված առնվազն 25 օրացույցային օր:

Մենդանքերքի անվտանգության պետական ծառայությանը՝

- Դիտարկումներ և ստուգումներ իրականացնելիս առաջնորդվել ՀՀ օրենսդրությամբ նախատեսված ընթացակարգերով:
- Սահմանային հսկողության ժամանակ բացառել ՀՀ օրենսդրությամբ չնախատեսված կամայական ձևաթղթերի, փաստաթղթերի և/կամ ակտերի օգտագործումը:
- Մենդանքերքի, անասնակերի, սննդային և կերային հավելումների ներմուծման ժամանակ լաբորատոր փորձաքննություն իրականացնելիս պահպանել ՀՀ կառավարության որոշմամբ սահմանված մնուշառման գրանցամատյանի ձևը:
- Իրականացնել ՀՀ օրենսդրությամբ նախատեսված բուսասանիտարական անձնագրերի տրամադրման գործընթացը:
- Կենդանիների արտահանման, տարանցիկ փոխադրման, կարանտինի թույլտվության տրամադրման գործընթացներն իրականացնել բացառապես ՀՀ օրենսդրության պահանջների պահպանմամբ:
- Պահպանել Ծառայության պետի հրամանով հաստատված՝ Ծառայության աշխատակազմում վարչական վարույթի վերաբերյալ գործերի, դրանց հաշվառման գրանցամատյանների և վարչական ակտերի հաշվառման գրանցամատյանների վարման կարգն ու պայմանները:
- Սահմանային հսկողություն իրականացնելու արդյունքում մշակել մեխանիզմներ՝ արտահանվող ապրանքների քանակների և այլ պահանջվող տվյալների ճշգրիտ հաշվառման, հաշվառված տվյալների պահպանման նպատակով:
- Ներկայացված խնդիրները բացառելու, ինչպես նաև այդ խնդիրներն առաջացնող գործոնները վերացնելու նպատակով, ինչպես նաև գործառույթներն արդյունավետ և ամբողջական իրականացնելու համար կանոնադրությամբ նախատեսված համապատասխան ստորաբաժանումների միջոցով մշակել անհրաժեշտ իրավական ակտերում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու վերաբերյալ նախագծեր:

«Հանրապետական անասնաբուժասանիտարական և բուսասանիտարական լաբորատոր ծառայությունների կենտրոն» ՊՈԱԿ-ին՝

- Սննդամթերքի անվտանգության ոլորտի լաբորատոր հետազոտություններն իրականացնել բացառապես ստուգաչափված սարքավորումներով:

«ՀՀ Վերահսկիչ պալատի մասին» ՀՀ օրենքի 24-րդ հոդվածի գ) ենթակետի համաձայն, մեկամսյա ժամկետում Վերահսկիչ պալատին տրամադրել գրավոր տեղեկություն՝ հաշվետվությամբ արձանագրված խախտումների վերացման վերաբերյալ:

Հավելված 1

Տարեթիվը	Կենդանու տեսակը	ՀՀ ԱՎԾ տվյալները ըստ կայքի	Պայմանագրով նախատեսված պատվաստանյութի քանակը	Մեկ դոզայի գինը	Մատակարար կազմակերպությունը	Արտադրողը
		հազ. զլուխ	հազ. դոզա	դրամ		
2008թ.	խոշոր եղջերավոր	629.1		290	«Բիո Ունիվերսալ» ՍՊԸ	"Կենդանիների առողջության պահպանման ֆեդերալ կենտրոն" /ՓԴԿՄ "ВНИИЗЖ"
	մանր եղջերավոր	637.1				
2009թ.	խոշոր եղջերավոր	584.8	1,923.7	290.0	«Բիո Ունիվերսալ» ՍՊԸ	"Կենդանիների առողջության պահպանման ֆեդերալ կենտրոն" /ՓԴԿՄ "ВНИИЗЖ"
	մանր եղջերավոր	559.2				
2010թ.	խոշոր եղջերավոր	570.6	1,272.4	234.0	«Բիո Ունիվերսալ» ՍՊԸ	"Կենդանիների առողջության պահպանման ֆեդերալ կենտրոն" /ՓԴԿՄ "ВНИИЗЖ"
	մանր եղջերավոր	511.0				
2011թ.	խոշոր եղջերավոր	571.4	1,298.6	212.5	Սննդամթերքի անվտանգության պետական ծառայություն	"Կենդանիների առողջության պահպանման ֆեդերալ կենտրոն" /ՓԴԿՄ "ВНИИЗЖ"
	մանր եղջերավոր	532.5		221.0		
2012թ.	խոշոր եղջերավոր	599.2	1,721.1	208.0	«Բիո Ունիվերսալ» ՍՊԸ	"Կենդանիների առողջության պահպանման ֆեդերալ կենտրոն" /ՓԴԿՄ "ВНИИЗЖ"
	մանր եղջերավոր	590.2				
2013թ.	խոշոր եղջերավոր	661.0	2,163.5	198.0	«Ամասիա» ՍՊԸ	"Կենդանիների առողջության պահպանման ֆեդերալ կենտրոն" /ՓԴԿՄ "ВНИИЗЖ"
	մանր եղջերավոր	674.7				